

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
12. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Vasárnap
1933. évi január 15

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postataktó rékpénztári számlánk száma 12.174. — **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

HALÁLRA ITÉLTÉK „PIPÁS PISTÁT“

Negyedszer kormányon

A nemzeti parasztpárt kilenc hónap leforgása alatt már negyedszer ad kormányt és miniszterelnököt az ország számára. Mindenestre szokatlan és furcsa karrier. Egymás után négy kormányt produkálni, az uralkodó benső bizalmára mutat.

Csupán azt nem értjük, hogy ez a benső bizalom miért jelenkezik állandó válságokban a közvélemény előtt?

Kilenc hónap alatt négy kormány még négy különböző pártból is sok. Ugyanazon pártból pedig érthetetlenül és fantasztikusan sok. Elvégre egy párt határozott és félre nem érthető programot jelent. Bárkit kandidáljon is tehát miniszterelnöknek valamely politikai alakulat, a tisztes polccal kitüntetett személyiség csakis a párt elveit képviselheti, csakis annak akcióprogramját valósítja meg.

Mikor ehhez az elhoz és ehhez az akció-programhoz rövid kilenc hónap alatt négyszer egymásután keresik ki a megfelelő reprezentánst, akkor méltán ámulhat az ország, de méltán ámulhat maga a párt is. Akkor már nagy bajok vannak a kréta körül.

Amint a párt hivatalos lapjának, a Patriának mai vezércikke le is rántja a leplet ezekről a bajokról. A Patria határozott szavakkal nekirohan annak a férfinak, aki Maniu keserű örökébe merne lépni. Anélkül, hogy tudná, ki lesz ez a dicső, máris méltatlan egyéniségnek bélyegzi.

Oh, sors keserű ironiája!

E dicsőnek Vajda Sándor, a Patria legelső írányítója és patrónusa szemelődött ki.

A négyszeres kormányválság fejvesztettség és zűrzavart, ellentétet és hadakozást jelent.

Olyan hadakozást, melynek végtelen káoszában már nem is az ellenfeleket, hanem önmagukat csapdossák a vezérek.

A Quai d'Orsay üzeni

A Le Temps legutóbbi számában vezércikként szentel a romániai kormányválságnak, amelyet a maga egész problematikájában ismertet. Sőt nemcsak ismertet, hanem súlyos kritikát megjegyzéseket is fűz a kérdéshez.

A Le Temps a Quai d'Orsay lapja. Páris hivatalos külpolitikájának álláspontját tükrözi vissza véleménye. S ezért Bukarest nem engedheti el füle mellett ezt a hangot, amely legfőbb s mondhatnók, irányadó szövetségének bírálatát és aggodalmát jelenti.

A Le Temps azt írja, hogy Maniu csak bizonyos alkotmányos garanciák ellenében volt hajlandó a kormányzást vállalni. Visszavonulása tehát azt jelenti, hogy ezek az alkotmányos garanciák vitássá lettek. Lemondását mintegy jelnek lehet tekinteni arra nézve, hogy a felség visszatért, vagy visszatérni készül a személyi hatalom elvéhez. Márpedig ez az első keserű eredményekhez vezetett a múltban. Románia belügyi és külügyi helyzete nem engedheti meg a személyi hatalommal való kísérletezést. Nyilvánvaló, hogy csak a törvények és szokások leggondosabb tiszteletben tartása képes egy nevezőre hozni a nemzet erőt. Ezért tehát a Le Temps-nak „kivánság kell”, hogy a bukaresti felelőseket, a korona körül és a pártok körül egyaránt, hassa át az alkotmányos őszinte tiszteletének érzése és kívánsága kell, hogy lezárják a kaput azon lehetőségek előtt, amelyek „zavarra, zavarásra és kalandra” vezethetnének.

Mily csodálatosan bölcs tanács ez a világ legjelentékenyebb politikai lapja részéről. Egyezik a legjelentéktelenebb józan román állampolgár óhajával is.

Vajda Sándor deznignált miniszterelnök

Szombat reggel állítólag már esküt is tesznek a harmadik Vajda-kormány tagjai

A Patria szenzációs támadó cikke az új miniszterelnök ellen

Bukarest, január 13.

Maniu és kormánya lemondott, az uralkodó elfogadta a lemondást s ezzel a válság első felvonása lezárult. Néhány megjegyzést ez eseménnyel kapcsolatban, amelyek eddig józan megfontolásból a torkunkra szorultak, feltétlen utjukra kell engedniük most.

Először is érthetetlennek, sőt riasztónak találjuk a belügyminiszternek azt az eljárását, amellyel a bukaresti rendőrfőkapitány megfigyelmeztetésének ügyében az uralkodóhoz fordult.

Mi szükség volt erre s mivel indokolta Mihalache ezt az eljárását?

Azt mondják, hogy Marinescu ezredes az udvar bizalmi embere posztján. Lehet. Köszereplő egyéniségek kinevezésénél gyakorta érvényesül és érvényesülhet is a legfőbb alkotmányos tényező óhaja. Nálunk is, külföldön is. Mindennapi jelenség, amin nincsen kifogásolnivaló.

De az udvar által kölcsönzött bizalmi jelleg eddig terjed csak és nem tovább.

Abban a pillanatban, amikor a kinevezés megtörtént, az illető tisztviselő, foglalt el egyébként bármilyen magas posztot is, bekerült a köztisztviselők státuszának keretei közé s ugyanannak a hierarchiának az irányelvei mértékadóknak reáénve, mint a többi hivatalnokokra. Alantusaival a törvény értelmében rendelkeznek, de felettesei a törvény értelmében rendelkeznek vele.

Marinescu rendőrprefektus a belügyminisztérium alantás tisztviselője volt. Mihalachenak az ezredessel szemben meg voltak a fegyelmelési, felfüggesztési és egyén jogai. Elhetett volna velük.

Elhelyett az uralkodóhoz fordult. Tehát merőben jogalap nélküli megoldást választott. Magatartásával azt a látszatot provokálta, mintha a köztisztviselői státusz keretébe tartozó emberek kívül esnének rendelkezési körén. Eljárása szentesíteni látszott egy oly alkotmányellenes állapotot, amely a valóságban talán nem is létezik. Kérése a legkínosabb helyzetbe sodorta a koronát is.

Mihalache és a kormány akkor járt volna el helyesen, ha az általuk bűncsökeket talált tisztviselőket felfüggesztette, vagy elmozdította volna. S eme teljesen törvényszerű eljárásukban bárki meggátolta volna őket, akkor az egész ország közvéleménye előtt dokumentálták volna a maguk alkotmányos kabinetjének kormányzási képtelenségét s Grál-lovagként, teljes dicső és glóriával, minden gyanus találgatást már eleve visszautasítva dobhatták volna oda a hatalmat.

Igy némi melankóliával kell figyelniük távozásuknak körülményeit.

A második megjegyzés a román kormányzatok távozásának időpontjára vonatkozik.

Vajda kabinetje akkor ment, amikor az Oroszországgal kötendő megnevezés-

dási egyezmény már-már aláírás előtt állott. A külföld, ahol a politikai fordulatoknak kevésbé fantasztikus formáihoz vannak szokva, nem habozott azt feltételezni, hogy az egész távozás csak nagyarányú komédia volt: Románia kormányválságát provokált, hogy így kibújhasse a szerződés aláírásának kötelezettség alól.

Valószínű, hogy most Vajda jön vissza. Ami természetesen bármennyire alaptalan legyen is egyébként, csak meg fogja erősíteni a külföldi feltételezést.

Maniu akkor távozik, amikor a Népszövetséggel való egyezményt kellene aláírnia. Már előrelátható, hogy a külföld ismét azt mondja: nem akartak megállapodni, tehát ürügyet kerestek és távoztak. S annál inkább mondhatja majd ezt, mert külföldön valóban nehéz lesz azt megérteni, hogy egy kabinet döntő jelentőségű tárgyalások idején egy rendőrfőnökkel való esetpátéja miatt távozhassék helyéről.

Az ily furcsa időpontokban történő mevesztések nem alkalmasak arra, hogy az ország hitelét a határon túl növeljék.

Milyen hangulattal ülnek le majd közelebből a külföldi felek a bukaresti kormányzatokkal tárgyalni? Tulságosan nem fogják angazsálni magukat. Hiszen ugyis elmennek, mielőtt aláírnák! — mondhatják majd.

Kovácsolják az új kormányt

Maniu lemondásának tudomásulvétele után a király Pop-Cicio Istvánt, a képviselőház és Costachescut, a szenátus elnökét fogadta kihallgatáson. Anghelescu, a Nemzeti Bank kormányzója is megjelent az uralkodó előtt. Ezután a kihallgatásokat felfüggesztették Vajda Sándor megérkezéséig, akit táviratilag rendelték fel a fővárosba.

A legtöbb valószínűség mellett szól, hogy a király Vajdát fogja kormányalakítással megbízni. A kabinetet az esetben, ha Vajdát sikerül Titulescuval kibékíteni, a péntek reggeli prognózis szerint a következőképpen állítják majd össze:

Miniszterelnök: Vajda.
Külgügy: Titulescu.
Pénzügy: Mironescu vagy Madgearu.
Munkaügy: Joaniteacu.
Közlekedésügy: Radulescu-Mehedint.
Kereskedelem: Mirto.
Közoktatásügy: Costachescu.

Allamtitkárok valószínűleg Tilea (miniszterelnökség), Gafencu (külgügy), Ralea (belügy), Man lelkész, Nicusor Gaur és Ghelmegeanu lesznek.

Az új alakulatból tehát Maniu, Mihala-

Titulescu lemondott a londoni követi tisztségéről

A kormányválság bonyodalmaival kapcsolatos esemény az a szenzációs hír, hogy Titulescu lekötött londoni követi tisztségéről és helyébe Savel Rădulescut, az eddigi helyettes külügyminisztert nevezték ki. A kinevezési okmányt csütörtökön délután még Titulescu írta alá.

Titulescu visszalépése politikai körökben rendkívüli feltűnést keltett és a dolgot odamagyarázzák, hogy

a külügyminiszter hosszabb ideig szán-

che, Gusti, Lugoseanu és Calinescu belügyi alminiszter feltétlenül kimaradnak. A kabinet így, még Titulescu részvételével is, másodrangú formáció képét fogja mutatni.

dékszik az ország területén tevékenykedni. A visszalépés a királlyal való legteljesebb egyetértésben következett be.

Csütörtökön este hét órakor a lemondott kormány tagjai minisztertanácsra gyűltek össze, amelyen Maniu szétosztó egyetemesen elhatározást fejtette a visszavonulási lehetőségét, majd felhívta a miniszterek figyelmét arra, hogy a pártvezetők mindegyike meg kell

Péntek délután öt órára összehívták a kormánypart elnöki tanácsának ülését



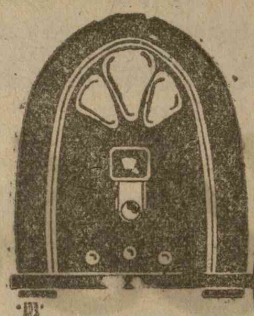
Ebből a tényből következtetve valószínűnek látszik, hogy

a krízis megoldása csak szombaton következhet be.

A genfi egyezmény

C. Anghelescu, a Nemzeti Bank kormányzója, ma délután kihallgatáson jelenik meg az uralkodó előtt. Valószínű, hogy Anghelescu Genfbe utazik a Népszövetséggel való tárgyalások folytatására.

Anghelescu oly javaslatot terjeszt a Népszövetség elé, amely a pénzügyi egyezség kérdésében az összes pártok egyetemes álláspontját tükrözi vissza.



RADIO ORION
SZORAKOZTATJA
INFORMÁLJA
TANÍTJA

RADIO ORION

Vajda Sándor — homo regius

Ma reggel fél kilenckor Vajda Sándor Bukarestbe érkezett. Az állomáson a kormány tagjai és az udvar nevében Luminescu Puiu, a király titkára várták. Vajdával együtt érkezett Bukarestbe Hage-

— Homo regiusként távozom a palotából. Délután négy órára adom meg a választ a felségnek az irányban, hogy a megbízatást vállalom-e?

Délután négy órákor ül össze a kormánypart végrehajtóbizottsága, amelytől Vajda felhatalmazást fog kérni a kormány megalakítására.

Miután a végrehajtóbizottság 18 tagjából 16 Vajda „embere”, kétségtelen, hogy a meghatalmazás nem fog elmaradni és így

ganu, Erdély volt minisztere és Mani kész is.

Vajda az állomásról lakására hajtott, ahol Popoviciu és Mironov tanácskoztak, majd Manihoz ment, akivel két óra

Vajda Sándor egy év leforgása alatt már harmadszor kerül a miniszterelnöki székbe.

Az új kormány tagjai hírek szerint már le is teszik az esküt.

Hogy Vajda Sándor kinevezése mögött a kormánypart kebelében milyen viták és ellentétek húzódnak meg, azt még nem lehet tudni. Ellenben, hogy a párt táborról sem egységes, sőt igen komoly események előtt áll, arra könnyen lehet ki-

hosszat tartó megbeszélést folytatott. Pontosan 12 órákor jelent meg Vajda Sándor a királynál, akinél mintegy egy óra hosszát maradt. Mikor kijött, a várakozó újságíróknak a következőket mondotta:

vetkeztetni, az erdélyi pártcsoporthoz hivatalos lapjának, a Patriának mai vezércikéből. Ezt a vezércikket dr. Oheanu György írta alá, mely név alatt, mint ismeretes dr. Boila Zakariás, a miniszterelnökség sajtófőnöke és Mani beszámolója embere rejlik. A cikk már eleve élesen támadja azt a személyt, aki a nemzeti-parasztpárt kebelében elváltatná a kormányalakítást és követeli, hogy a párt vonuljon ellenzéki-

feljebb házi őrizetbevétel foganatosításának. A főügyész mindössze annyit ígért meg, hogy az eljárást gyorsítani fogják.

Hock egyébként nem utavéllel, hanem határozottan érkezett Magyarországra, amit a bécsi követtség állított ki a számára, azzal a megjegyzéssel, hogy, ha átlépi a határt, lefoglalásnak teszi ki magát.

A rendőrségi köznyomatos közölte, hogy Hock ellen két nemzetgyalázási és egy kormányzósértési per van folyamatban. Az ősz politikai számvetésében már kétszer folyamodott utlevélért, de nem kapott.

A visszatérő Hockot mintegy harmincan várták a budapesti pályaudvaron. Egy hölgy virágcsokrot nyújtott át az „aranyjú pap”-nak.

Hockot egy rendőrtisztviselő azonnal a rendőrségre kísérte, ahol elmondta, hogy tartott ugyan előadásokat Magyarországról, de nem érzi bűnösnek magát. Hetvenöt éves... Ezután az ügyészségre kísérték, ahol rövid kihallgatás után elrendelték fogvatartását.

Az „aranyjú pap” ezidőszent egy első emeleti cella lakója. Saját ágyneműt használhatja. A vizsgálóbíró holnap délelőtt dönt a további fogvatartásáról.

Ujabb jelentés szerint Hock Jánost valószínűleg péntek délután, vagy legkésőbb szombaton délelőtt hallgatja ki a vizsgálóbíró. Abban az esetben, ha a vizsgálóbíró a szabaddá helyezése mellett dönt, úgy Hock Jánost a lazarusi kórházba adja be. A rend vezetésére vállalta azt is, hogy rendházi őrizet alatt tartja Hock Jánost, ha szabaddá helyezése ennek az előfeltétele volna.

Magyarország pénzügyi helyzete a Népszövetség előtt

Genf, január 13.

A Népszövetség pénzügyi bizottsága csütörtökön délelőtt tartott ülését foglalkozott Magyarországi pénzügyi helyzetével. Imrédy Béla magyar pénzügyminiszter háromnegyed óras beszédben ismertette Magyarország helyzetét. Ismertetése a pénzügyi bizottság tagjai jó hatást tett.

Imrédy pénzügyminiszter az ülés után fogadta a sajtó képviselőit és a következő nyilatkozatot adta:

— Tévedés azt hinni, hogy ezzel az üléssel Magyarország pénzügyi helyzete döntő fázisba került. A pénzügyi bizottság nem tart ott, hogy végleges elhatározásra juthasson. Ország megnyugtatója azonban jelentheti, hogy messzenemő jóindulatot tapasztalt a pénzügyi bizottság részéről és ez reményt nyújt arra, hogy a Népszövetség kedvező megoldást talál majd Magyarországi pénzügyi helyzetének az enyhítésére.

Villanystrájkot rendeznek az aradi kereskedők

Arad, január 13.

Az aradi kereskedelmi testület vasárnap délután elhatározta, hogy a közeljövőben villanystrájkot rendez. A kereskedők még novemberben memorandumot nyújtottak be a villanygyárnak, amelyben a magas egységárak mérséklését kérték. A memorandumra nem érkezett válasz s így a kereskedők a világitás beszüntetésével akarják jobb belátásra bírni a villanygyárat.

A villanystrájk január 16-án, hétfőn kezdődik. Arad kereskedői kötelezvényt írtak alá, hogy ettől a naptól kezdve kirakataik világitását beszüntetik s üzleteikben petróleumlámpákkal fognak világítani.

Két-három napon belül megbukik a Paul Boncour-kormány

Az ellenzék nem tűri a fizetéscsökkentéseket és az adóemeléséket

Páris, január 13.

Minden jel arra vall, hogy

a költségvetési takarékosági program megbuktatja az új francia kormányt is.

Az ellenzéki pártok valamennyien állást foglaltak a tisztviselői fizetések csökkentése ellen s nyomatékos tiltakozások hangzottak el a tervezett új adóemelés miatt is.



Boncour

Politikai körök véleménye szerint a kormány bukása elkerülhetetlen, mert programja szerinti keretűl kell vinnie a takarékosági elveket, ebben a munkájában egyetlen ellenzéki párt sem fogja támogatni.

— Epe- és májbetegségekkel, epekő és sárgaság cseibeiben a természetes „Ferenc József” keserűvizet a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókúra különösen hatásos, ha a Ferenc József vizet kevés forró vízzel keverve, reggel éhgyomorra isszuk. A Ferenc József keserűvizet gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Paul Boncour a frontharcosok küldött-ségének kijelentette, hogy

kormány a takarékosági programmal áll, vagy bukik.

Ez a kijelentés eléggé mutatja, hogy a

kormány nem hátrálhat meg az ellenzéki támadás elől, ez pedig föltétlenül a leszállásúrára fog vezetni.

Jellemző, hogy már a kormányparti lapok is a kormány távozásáról írnak s a válság kitörését két-három napon belül jósolják.

Hock Jánost detektív kísérte Budapestre,

ahol egyelőre az ügyészségi fogházban lakik

Budapest, január 13.

Hock János, a magyar nemzeti tanács egykori elnöke, 14 évi önkéntes politikai száműzetésből tegnap visszatért Magyarországra. A 75 éves aggasztóan emigrációja előtt fontos szerepet játszott a politikai életben s különösen, mint szónok aratott nagy sikereket.

Hock csütörtökön estefelé érkezett Bécsből Hegyesalomra, ahol

már várta az elébeutazó detektív, akinek az ősz politikust Budapestre kellett kísérnie.

Hock fekete reverendát viselt s galambbőz hajával, egészséges arczinével, egy vidéki plebánus benyomását keltette. Hock elé utazott a „Magyarország” egyik munkatársa is, aki az első kínálkozó alkalomkor, amikor a detektív néhány pillanatra kiment a folyosóra, beszédbe elegyedett a híres politikussal. A száműzetéséből visszatérő hajdani nemzeti tanács elnöke, akit jelenlegi helyzete láthatólag feszélyez, nehezen bírható szólásra:

— „Nem mondhatok semmit. Nekem nem szabad most beszélnem...”

— Mégis, mondja meg Méltóságod, hogy mit érzett, amikor átlépte a magyar határt?

— Méltóságod? Nem, a címetek messze elszórtam magamtól. Nézzé, most egy rendőri felügyelet alatt álló ember vagyok, nekem most nem lehet mondanivalóm!

— Mégis, mit érzett, amikor átlépte a határt?

— Hát mit érezhet egy magyar, aki annyi évtized után először lép a magyar földre... Amikor először lát az ember régei ismert képeket... Örül. Talán fájdalmasan, de örül!

A folyosón tartózkodó detektív hirtelen a fülkébe lépett s tudtára adta Hocknak, hogy mindennemű beszélgetés tilos. Az érdekesen induló interjú megszakadt.

Hock utnak indulása előtt úgy határozott, hogy Budapestben élő László öccsénél száll meg, aki egyébként szintén eléje utazott. Hock védője, Nagy Vince dr. tegnap délelőtt felkereste Baróthy főügyészt s védelem agg korára való tekintettel arra kérte, hogy minél előbb tüsszék ki ellene a főtárgyalást s leg-

Dr. PERL OTTO

tudományos kísérletei alapján készült

PERLOTT fogpaszta, fogpor,

szájviz és drageé máris mindenkit meghódított.

MINUSZ TIZENÖT FOK

A Regátban több vonalon teljesen szünetel a forgalom

Buzauban két méteres a hó, Râmnicul-Săratban 18 holttestet szedtek ki a hótömegek alól

Bukarest, január 13.

A vasut vezérigazgatóságához beérkezett hivatalos jelentések szerint a havazás az ország területén nagyrészt megállt, ellenben a fagy erősödött. Sok helyen minusz 15 fokot mértek. A forgalom az ökirályságnak sok vonalán szünetel még.

A rendkívüli hideg csomó tragédiát okozott országwide. Buzauban, ahol a hó a meteorológiai intézet jelentése szerint 2 méter magasságot ért el, eddig négy személy fagyott meg, más hetet pedig

életveszélyes állapotban kórházba szállítottak.

Râmnicul-Săratban eddig csupán a rendkívül magas hóréteg alól 18 holttestet szedtek ki. Más 17-et az ország-
uton találtak megfagyva.

Ezt a tömegszerencsétlenséget a megyében január 9-re kitűzött közigazgatási paralízis okozta. Ugyanis sokan a rendkívüli fagy ellenére is elindultak a szavazóhelyre és utközben érte el őket a szerencsétlenség. A halottak pontos számát még megközelítőleg sem lehet tudni, mivel a

falakból rengeteg lakos eltűnt, de a hozzátartozók még reménykednek visszatérésükben és nem tesznek jelentést a hatóságoknak.

Brailamegyében Ciocan Teodor pásztor 200 őrizetere bizott ökrével együtt fagyott meg a mezőn. Ugyancsak itt eltűnt több ember is. A megye területén egyébként hatalmas farkascordák garázdálkodnak. Különösen a nyájokban tesznek rendkívüli kárt.

A rendkívüli havazás némely várost teljesen izolált.

Resica munkásai lemondották a kollektív szerződést

Temesvár, január 13.

Temesvárra küldött jelentés szerint a resicai munkásság a február elsején lejáró kollektív szerződést felbontotta. A temesvári munkáügyi felügyelőség már meg is kezdte az új szerződés megkötésére irányuló munkát. Az első egyeztető tárgyalást január 17-re tűzte ki.

Hírek szerint a megegyezésre nagyon kevés kilátás s így az ügy valószínűleg döntőbíróvá, esetleg a Semmitörvény elé kerül.

Leányszöktetés, happy-end nélkül

Szilágysomlyó, január 13

Tegnap délután a zilahi piacon szolgálatot teljesítő rendőröknek feltűnt egy, az út közepén sebesen haladó szánkó, a melyben egy hevesen dalakodó fiatal pár ült. A legény láthatólag azon igyekezett, hogy a mellette ülő fiatal leány segélykiáltásait elfojtsa.

A rendőrök feltartóztatták a szánkót s utasítást a rendőrségre kísérték, ahol kiderült, hogy a dalakodó egy leányszöktetésnek az epilogusa volt. Caba Gligor 20 éves várteleki legény már régebben udvarolgatott Göröcsön község egyik legszebb lányának, a hasonló korú Bernes Lukrécianak. A fiatalok szülei nem jó szemmel nézték ezt a tuláradó rokon-szenvet, mire a szerelmesek elhatározták, hogy megszöknek otthonról. A fiatal leány, aki eleinte örült a kalandosnak ígérkező utnak, Zilahon már megháta, hogy otthagya szüleit és sikoltozni kezdett...

A rendőrség kihallgatás után mindketőtőjüket elbocsátotta.

A bihari hegyek rablóbandája elrabolt egy 17 éves leányt

Nagyvárad, január 13.

A biharmegyei csendőrség jelentése szerint a bihari hegyekben veszedelmes, husz tagból álló betörőbanda garázdálkodik. A betörők az éjszaka leple alatt bemenészkednek a faluba s

még a földszegény parasztokat is kifizetik. Megállítják azonban az országuton igyekvő szekereket is. Így a csatári rendőrség jelentése szerint a falu határában egy felborult szekeret találtak s

elalta a szekér gazdáját — holtan. A fuvarost jó néhány fegyvergolyó halálra csebezte.

A banditák zsákmányaikkal visszamennnek a hegyekbe. Inánd községből eltűnt egy tizenhét éves leány is, akit ugyancsak a banditák raboltak el s csak hatalmas váltságdíjért akarják visszaadni. A szörnyű havazások és a rettenetes hideg alaposan megnehezíti a nyomozást, amely egyelőre csak azt derítette ki, hogy a betörők a hírhedt Bebek bandájához tartoznak.

A halálraemült falusiak nem merik elhagyni házaikat s éjszakára megerősítik az öröket is.

A kereskedőktől készlet-leltárt követel a forgalmiadó

Temesvár, január 13.

A pénzügyigazgatóság rendeletet adott ki, amelyben felszólítja az összes kereskedőket,

akik áruikat nem maguk állítják elő, hogy január 15-ig pontos kimutatást nyújtsanak be árukészleteikről. A kimutatásra a forgalmi adó kiszabásánál lesz szükség.

109 : 91 ellenében

Az ellenzék leszavazta a görög kormányt

Nem türik a hadügyminiszter diktatúráját

Szófia, január 13.

A görög fővárosból Szófiába érkező hírek szerint

a görög kormány ma reggel lemondott. A kormány bukását az ellenzéki pártok összefogása okozta. Az ellenzék tudniillik arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem hajlandó továbbra is türi a hadügyminiszter és a tengerészügyi miniszter diktatórikus intézkedéseit,

amelyek az egész országban óriási izgalmat okoztak.

A Szófiába érkező magánértesítéseket később athéni hivatalos jelentések is megerősítették, közölve, hogy a görög parlament reggel 5 óráig tartó viharos ülésén a kormányt 109 szavazattal 91 ellenében leszavazták.

A kormány levonta a konzekvenciákat és azonnal benyújtotta lemondását, amit a köztársaság elnöke el is fogadott.

Árpaliszttal hamisítják Nagyváradon a buzaliszttet

Házkutatás a lisztkereskedőknél és a lisztraktárakban

Nagyvárad, január 13.

A nagyvárad rendőrség nagyszabású liszthamisítás ügyében nyomoz. A vizsgálat föl-jelentés alapján indult meg, azzal a gyanu-val, hogy

a lisztkereskedők egyrésze kétszáz lejes árpaliszttal kever a 700 lejes buzaliszttal köz-

sz a keveréket tiszta buzaliszttal címen árusítja.

Csütörtökön a rendőrségi közegek a vegyvizsgáló intézet mérnökeivel járták végig a lisztkereskedőket és a lisztraktárakat. Több helyen házkutatást is tartottak. A vizsgálat eredményét még nem hozták nyilvánosságra, valószínű azonban az, hogy szenzációs leleplezések lesznek.

Kötél általi halálra ítélték „Pipás Pistát”, a bérgyilkos szegedi asszonyszörnyetegét

Az áldozat feleségét életfogytiglani legyházbüntetéssel sújtották

Szeged, január hó 13.

A szegedi törvényszék ma hirdetett ítéletet az utóbbi idők egyik legborzalmasabb bűntényében, amelynek Rieger Pálné, szül. Földy Viktória, a „Pipás Pista” néven ismert asszonyszörnyeteg a főszereplője. A minden emberiségéből kivetkőzött nő több bérgyilkosságot követett el. Antal földművest az áldozat

gyermekének szemelátára gyilkolta meg miután a megállapodott pénzt előző felvette. A hajmeresztő bűntény csak azért nem pattant ki eddig, mert a földműves gyermekeiben nem volt annyi lelkiismeret, hogy apjuk gyilkosát, a férfiruhát viselő asszonyi fenevadat jelentsék.

A törvényszék, amely ma pontot tett a



bestialis asszony bűnökben hemzsegő életére, „Pipás Pistát” kötél általi halálra ítélt.

Böröcskén, mint felbujtót 15 évi fegyházbüntetéssel, Vecsernyés Istvánt, mint bűntársat 6 évi fegyházal, Dobák Antalnét, az áldozat feleségét, mint felbujtót életfogytiglani fegyházal, Horváth Istvánt és Császár Istvánt, a gyilkos asszony tettestársait 15—15 évi fegyházal, Böröcsök Imrét pedig, aki a gyilkosság elkövetésekor még kiskorú volt, 2 évi fegyházbüntetéssel sújtották

A kisipari szindikátus a forgalmi adók ellen

Temesvár, január 13.

A temesvári kisipari szindikátus csütörtökön este népes gyűlést tartott, amelyen elke-scredett felszólalások hangzottak el a forgalmi adózási rendszer ellen.

A gyűlés Kovács István elnök indítványára kimondta, hogy országos mozgalmat indít a törvény módosítása érdekében, mert az elő-írt öt könyvet a kisiparosok nem tudják vezetni. Egyébként pedig megállapítható az is, hogy a törvény célzata kisiparosellenes.

A nankingi kormány vissza akarja foglalni Sanghajt

London, január 13

Érdekes diplomáciai távirat futott be ma a nankingi kormányhoz. A táviratot a mennyei birodalom genfi meghatalmazott minisztere küldötte és benne a kö-velkezőkre hívta fel a nankingi kormány figyelmét:

A nankingi kormánynak azonnal csapatokat kell küldeni az északkeleti határra és minden erejével azon kell lennie, hogy a japánoktól birtokba vett Sanghajkon városot visszafoglalja. Erre a lépésre azért van szükség, mert — így mondja a Genfben küldött kínai diploma-ta távirata — tapasztalatai szerint a nagyhatalmak csak abban az esetben veszik Kínát védelmükbe, ha Nanking bebizonyítja, hogy elég erős a kínai érdekek megvédelmézésére.

A Rokka-harisnyagyárát már nem finanszírozza a Brüder-cég

Temesvár, január 13

A Rokka-harisnyagyár, amelynek egy-részt Weisz Lajos, másrészt a Brüder Ferenc textil angrócég a tulajdonosai, annak idején megállapodást kötöttek, amely szerint a Brüder-cég finanszírozza a gyár-tás menetét annak ellenében, hogy egy-részt megkapta a gyár vezérképviselőjét, másrészt pedig a gyártól magas forgalmi jutalékot is élvezett. A mai nagyon ala-csony kereseti lehetőségek mellett a gyár még 24 órási üzemmenet mellett sem tudta megkeresni azt a magas finanszírozási költséget, amelyre alapítási szerződés-ben vállalkozott és ezért régi szerződését felbontotta.

A Rokka-gyár most megállapodott a Gyapjuipar Rt-vel abban, hogy anyag-jait a Gyapjuipar dolgozza fel megfelelő bér ellenében, míg a Rokkagyár nem tesz egyebet, mint 45 darab Standard-gépjé-vel konzern árut gyárt.



BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala BCU Cluj - UKCSZMET

Székhez kötötték és kirabolták Betty Compson filmszínésznőt

London, január 13.

Betty Compson filmszínésznőt hollywoodi otthonában egy rabló fosztotta ki, aki kifutófiú öltözetében lopódzott a színésznő lakásába. A rabló a színésznőt zongorahurokkal székhez kötötte és 50 ezer dollár értékű ékszerekkel tovább állt. A színésznő a rendőrségtől megtagadott minden felvilágosítást, mert a rabló másnap telefonon agyonlövésével fenyegette meg, ha felejtést mer tenni ellene.

Trockij nagybeteg

Istanbul, január 13.

Trockij nyolc napja komoly beteg. Egyik titkára elutazott, hogy európai szakorvost küldjön.

Román-jugoszláv tárgyalások Belgrádban

Belgrád, január 13.

Annak a megállapodásnak értelmében, amelyet Jiftics és Titulescu kötöttek, ma Belgrádba érkezett Románia tárgyaló bizottsága.

A tárgyaló bizottság megnyitó ülését a miniszterelnökség tanácstermében tartotta és azon Jiftics elnökölt. Jiftics beszédében rámutatott arra, hogy a bizottságnak azokat a kérdéseket kell letárgyalnia, amelyek Románia és Jugoszlávia között már régebben függőben vannak. Elismerte, hogy ezeket a kérdéseket nem könnyű megoldani, de mégis bízik benne, hogy a két állam delegátusai mégis megállapodnak, mert közöttük és Titulescu között az egyes kérdésekre vonatkozólag előzetes elvi megállapodás már létrejött.

Beszédében Jiftics végighaladt az összes kérdéseken és arra kérte a két állam bizottságát, hogy a kérdéseket megfelelő higgadsággal és nyugalommal tárgyalják le.

Rálóttek a Rajnán egy francia hajóra

Koblenz, január 13.

A Condor transzburgi francia vontatógőzösre ma Kammnál, a Rajna balpartján levő hegyek lejtőiről éles töltéssel lövöldöztek. Néhány perc alatt mintegy huszszor lőttek rá a gőzhajóra. A gőzös vészjeleket adott.

A francia hajósvállalatok személyzete néhány napja a bérkek körül támadt elmentések miatt, sztrájkol. Ezért arra gyanakodnak, hogy a sztrájkőrök elleni bosszu művéről van szó. A rendőrség azonnal megkezdte a nyomozást.

Budapestre hozták Mezei Ernőt, a párisi kloroformos merénylet

Budapest, január 13.

A közeli napokban érdekes bűnügyet tárgyal a büntetőtörvényszék. A bűnügy vádlottja Mezei Ernő, aki, mint ismeretes, több mint 10 évvel ezelőtt a párisi gyorsvonaton kloroformos merényletet követett el egy táncosnő ellen. Annak idején a francia bíróságok Mezei Ernőt 5 évi fegyházra ítélték. Mezei a büntetés kitöltése után Magyarországra jött és Böhm Tibor társaságában az Iparbank terhére csekkcsalást követett el. A törvényszék Mezei Ernőt csalásért két évi börtönrre ítélte. Ezt a büntetést Mezei ki is töltötte. Mezei később a Balaton mellett egyik szálló főpincérre lett és itt megismerkedett egy jómódú özvegyasszonnyal, aki beleszeretett a többesörösen büntetett előlelt főpincérbe. Az asszonynak természetesen nem volt tudomása arról, hogy Mezei Ernőnek milyen az előléte. A házaspár Budapestre jött és Mezei a Berlini-terén nyitott, hangzatos hirdetésekkel tett közzé a lapokban és a hirdetésekkel magához csalogatta a megszorult embereket. Zálogcéduka eladásával és vételével foglalkozott és manipulációi során ötvenezer pengővel károsította meg ügyfeleit. A károsultak feljelentést tettek Mezei Ernő ellen, akit 1935. évi rendbeli bűncselekménnyel vádolt meg az ügyészség. Mezeinek hamis utlevél segítségével sikerült megszöknie az országból. Klagenfurtban telepedett le, de itt is meggyűlt a baja a hatóságokkal, család miatt letartóztaták és tízhónapi börtönbüntetésre ítélték.

A magyar hatóságok tudomást szereztek arról, hogy Mezei Ernő rövidesen kitölti a büntetését, ezért hónapokkal ezelőtt megindították a kizárólagos eljárást. A külföldi hatóságok Mezei Ernőt ki is adták és tegnap este csendőruk kíséretében Budapestre szállították. Mezei most a budapesti ügyészség Markó-utcai fogházában várja büntetésének főtárgyalását.

AZ AKASZTÓFA ALATT BEISMERTE, HOGY TÁRSA ÁRTATLAN

Vallomás az utolsó pillanatban, amely már nem segített

Belgrád, január 13.

A pozsareváci fogházban Pavlovics Szima rablóvezér és Joksimovics Dragomir nevű társának kivégzésére készültek. Közvetlen az ítéletvégrehajtás előtt Pavlovics szót kért. Ném utolsó kívánságát közölte az ítéletvégrehajtókkal és a bírakkal, hanem

utolsó pillanatában kijelentette, hogy a rablógylökösségeket egyedül követte el, azokhoz társának, Joksimovicsnak semmi köze nem volt, mindössze bosszúból kereste be-

le őt is és azért, mert azt hitte, ez esetben megmenekülhet.

Látja, hogy ez a szándéka nem sikerült, kötelessége, hogy megmondja: Joksimovics, amint azt annyiszor hangoztatta, ártatlan.

A bírák meghallgatták Pavlovics utolsó szavait és — Joksimovicsot is kivégezték.

Kivégezték, akkor, amikor Joksimovics az egész eljárás folyamán hangoztatta ártatlanságát, s akkor, amikor halálra ítélt társa utolsó pillanatban bevallotta, hogy tényleg nem volt bűnös.

A munkanélküliség megoldása:

A negyvenórás munkahét

Nagyszabású szociálpolitikai vitmányokról tárgyal Genfben a Munkaügyi Hivatal

Genf, január 13.

Most folyik Genfben a Nemzetközi Munkaügyi hivatal rendkívüli értekezlete, amelyet a munkaidő csökkentése érdekében hívtak össze. A konferencián 28 állam vesz részt hivatalos delegátussal, több állam pedig megfigyelőt küldött. A szovjetkormány a meghívásra még nem küldött választ. A rendkívüli értekezleten Machain, az ismert belga szociálpolitikus elnökölt.

Butler, a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal igazgatója, hétfőn délután sajtóértekezleten felvilágosításokat adott a rendkívüli konferencia céljáról. A rendkívüli konferencia — mondotta — meg akarja vitatni, mennyiben lenne alkalmas az indítványozott 40 órás munkahét redszerezése a munkanélküliség leküzdésére. Nagy nehézséget okoz — mondotta — az a körülmény, hogy a 40 órás munkahét ezidőszáig még a világ egyetlen államában sincs törvény útján rendszeresítve és

eddig csak kísérletezések folytak errenézeve néhány német, amerikai és cseh vállalatnál. A 40 órás munkahét bevezetése kétségkívül súlyos terheket jelent egyes államokban, nem szabad azonban elfelejteni, hogy ezt a rendszabályt a munkanélküliség leküzdése érdekében akarják fogatosítani és hogy a munkanélküliség is igen sok pénzbe kerül az adófizetőknek.

A konferencia számára a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal terjedelmes jelentést dolgozott ki, amely szerint

a világ összes munkanélkülieinek a száma mintegy 30 millió, a munkanélküliség folytán előálló éves veszteség évi 105 milliárd aranyfrank.

A munkaügyi hivatal megszerkesztette a 40 órás munkahétről szóló egyezmény szövegét, amely szerint az aláíró hatalmak köteleznék magukat a 40 órás munkahét törvényes bevezetésére. Véglegesen a kérdésben a májusban ülésező nemzetközi konferencián döntenek.

Egy alig használt színházi belépő eladó...

Erdély közönsége megbuklatja a csődbejutott „szinigazgatás” rendszerét, hogy megmentse a magyar színészelet

Az országos Magyar Pártnak kell kézbevennie a romániai magyar színjátszás megszervezését Tizennégy évi káosz után rendezze a magyarság a magyar szinpad sorsát

Arad, január 13.

„Egy alighasznált színházi belépő eladó”, hirdeti valaki hetek, hónapok óta a lapokban. Vevő azonban nemcsak hogy eddig nem akadt, de még csak kilátás sincs arra, hogy érdeklődő kerüljön. Mert, — ugy-e, — ki lép ma be a színházba? Nemcsak belépővel, de még belépő nélkül sem járnak manapság az emberek a színházba. A közönség egész egyszerűen leszokott a színházak látogatásáról.

Ez a kis hirdetés, a maga egyszerűségében, ragyogó kommentárja annak az agyoncsépett témának, amely az erdélyi magyar színjátszás válsága néven került forgalomba. Aradon, ebben a magyar városban, ahol még a román intelligencia is feltűnő érdeklődéssel látogatja a magyar színházak előadásait, a magyarságnak ebben a végvárában, a magyar színjátszás az ideai szezonban veszedelmesen hasonlít egy „alighasznált színházi belépőre”: nem kell senkinek.

„... Régi dicsőségünk...”

Aradon, az idei szezonban, csődöt mondott a színház. A szezon derekán, amikor a kereseti lehetőségek normális körülmények között a legjobbak, a társulat zöme Temesváron szedi azokat a babérokat, amelyeket éppen az eltávozott Janovics-féle társulat még meghagyott, míg Aradon, egy fióktársulat hetenként három előadást tart csupán — ezt is csak papíron! Arad, a magyar színjátszás fellegvárára behódolt: az aradi közönség megadta magát a színházfronton meg-megújuló támadások miatt, amelyek jóérzését, művészi érzékét pecézték ki támadási felületnek.

Ebben a városban tradíció volt mindenkor a jó magyar társulat, helyesbíten talán — jó magyar társulat fenntartása.

Szendrey Mihály itt szerzett a maga és társulata számára arany-csengősi, országos viszonylatban is fogalmat jelentő nevet — ugyátszik, csak azért, hogy ennek a valutának devalválásával teljesen kiabrándítsa Aradot a magyar színjátszásból.

Szendrey Mihály társulata a teljes kudarc, — anyagi és erkölcsi kudarc — jegyében vonult ki Aradról, miután érdeklődés hiányában meg nem tartott előadások, üres házak előtt lapogó repriek, ellenszóló a város közönségének tüntető állásfoglalása demonstratív módon jelezték, hogy Arad nem hajlandó a magyar színjátszás dignitátja miatt továbbra is elnőzni a belső tartalom csaknem teljes hiányát!

Az aradi magyar színház az idén úgy vonult ki Aradról, hogy ezt a várost feladta, mint a kisebbségi színjátszás erős segét...

SZÍNHÁZ ÉS VIDÉKE

Summa-summárum: idén talán minden eddiginél gyengébb volt az aradi társulat együttese. A válságteremtette nehéz helyzet lehetetlenné tette a kulisszák mögött konzorcionális alapon szervezett színház-vezetőség számára, hogy csak közletről is elérje az immár amúgy is lecsökkent igényeket. Viszont éppen a válságokozta helyzet követelné meg igazán, hogy a színház valami olyat adjon, aminek vonzóereje, értéke van. És ez volt az, ami megpecsételte az idei szezon sorsát. A társulat együttese amúgy sem volt tulerős, a néhány valóban elsőrendű értékű tagot olyan minimális gázszíval szerződtették, hogy az már eleve kizárt minden ambíciót. A konzorcionális rendszer során a színház vezetése teljesen kicsuszott, még művészeti értelemben is a koncesszionális Szendrey Mihály kezéből, s a hozzá nem értés lett az ur.

Az aradi társulat ugyszóiban, állandó repriekkel dolgozott s ezek a repriek is olyan gyenge előadásban kerültek a közönség elé, hogy az még a megjelenetekre is riasztóan hatott.

nemhogy újabb közönséget vonzott volna. Így történhetett meg azután, hogy a színház üres kasszákkal zárta az előadásokat. Fizetési zavarok is jöttek, a kulisszák mögött a hangulat annyira feszültté vált, hogy megindult a bomlási folyamat s egy szép napon odafajultak a dolgok, hogy a társulat néhány tagja egy anyagi természetű vitán elindult veszekedés során összeverekedett, sőt a bicska is előkerült. Az ügy a rendőrségen végződött, a város közönsége megfelelő módon kommentálta a történeteket s az ügy kapcsán, meg azután az anyagi zavarok miatt a társulat több tagja megvált állásától. Jöttek a teljesen üres házak, majd az elmaradt előadások. Így azután, ellenére annak, hogy Janovics dr. társulata egy nappal előbb hagyta oda Temesvárt, az aradi társulat sietve itthagytta Aradot, a gyakorlatban teljesen színház nélkül.

AZ ERDÉLYI SZÍNJAITSZÁS, VAGY AZ EDDIGI SZÍNIAZGATÓ CSŐDJE?

Idé jutott Arad mindenkor művészpártoló s a szép iránt fogékony közönsége. Hogy ennek mennyire nem lett volna szabad bekövetkeznie, azt Szendrey Mihály mondhatná meg legjobban, de mindenek helyett beszél az a tény, hogy

Aradon négy mozi nézőterét tölti meg állandóan a kulturigényeit feltétlenül kielégíteni akaró közönség.

Ehhez hozzá kell venni, hogy szó van még két szünetelő városi mozi teüdmásztásáról is, ami azt jelenti, hogy a mozik mögött álló konzorciumok, illetve a város megtalálja a szünetelését. Igaz viszont, hogy például újkör a moziközönség ragyogó műsort kapott s nem

kinozták el a Nani repriével, amelyet ráadásul hihetetlenül gyenge előadás keretében mutattak be a színházban — öt szál zenész „közreműködésével”...

Az aradi magyar színházról tehát legalább is erkölcsi vonatkozásokban csődbe került. De tévedés azt hinni, hogy ez a magyar színjátszás csődjét jelenti. Sőt. Ellenkezőleg. Biztatás, biztatás arra, hogy az erdélyi magyar közönség nem hajlandó magát kritikátlanul maszlagoltatni.

És ezentul, egyenes felszólítás, a legilletékesebb fórum az országos magyar párt számára. Arról van szó, hogy a magyar közönség elvárja, a magyar kulturérdek megkövetelik, hogy

14 évi kinlódus, kísérletezés után az arra egyedül hivatott kulturfórum, a magyarság országos szervezete begyú kezébe a magyar színjátszás megszervezését és a nyomorúságos helyzetből került magyar színészek megmentését.

El a csodadoktorokkal, a sarlatánokkal s a pénzük révén basáskodó „mentészekkel” a magyar szinpad megcsufolt deszkáiról! Ha van kulturfeladat, amely a magyar pártra vár, ez a legfontosabbak egyike. Rendezzék végre országos viszonylatban a magyar színjátszás ügyét s vegyék le műsorról a botrányokat, a csufos lakrakodásokat: egyetlen premierként másorlon lévő szindarabjait azoknak, akik eddig csak sirját ásták a magyar szinpadnak és nyomorba taszították, a szó legbőtebb értelmében Erdély sok-sok magyar színészt.

Ezt üzeni a magyarság végvárosának Aradnak kulturmagyarsága a kiszünetett ideai szini szezon teteme mellől!

(b.)

Kiméletlen eszközökkel fogják Spanyolországban rendet teremteni

Barcelona, január 13.

Cadix tartományában a spanyol forradalom legborzalmasabb összeütközése játszódott le. Erről az összeütközésről a külföldi sajtó csak most kap híreket.

Az összeütközés Cadix mellett egy faluban még kedden kezdődött. A felkelők összeütköztek a rendőrséggel és harcba kezdtek. A zendülők meghátráltak és egy házba húzódtak be, ahova magukkal cipelték tusként egy rendőrt is.

A zendülők nem akarták magukat megadni, mire a rendőrség több rohamot intézett a ház ellen. A rohamoknak nem volt eredményük.

A ház ostroma keddtől csütörtök reggelig tartott. Csütörtök reggel végre sikerült a rendőrségnek a házat bevenni, amely-

ből azonban a felkelők kiszöktek és csak halottaikat és a tuszul magukkal cipelt rendőrt hagyták hátra.

A házba betörő rendőrök a szobákban dízenkilenc szitává lött halottat találtak.

A helyzet annyira elvadult, hogy a kormányhű csapatok főparancsnoksága bizalmas rendeletet intézett a csapatok parancsnokságához, amelyben felszólítja őket, hogy

ne kimélik a felkelőket és ne akarják azokat békés eszközökkel ártalmatlanná tenni, hanem az ellentálló zendülőkkel szemben feltétlenül alkalmazzák fegyverüket,

mert csak kegyetlen és tekintet nélküli megtorlással lehet az állandó összeütközéseknek gátat vetni.

Négy bukaresti magyart halálra ítélt az olvasztott viasz

Bukarest, január 13.

A maga nemében szinte példátlanak nevezhető, jellegzetes munkástragédia játszódott le tegnapelőtt a főváros Tei negyedében levő Doamna Ghica-utca 11 szám alatt levő házában. Itt lakik Batori Mária 42 éves özvegyasszony, aki egy asztalosnál van alkalmazásban. Az asztalos, Joan Pop, szerdán csomó viaszt adott át az asszonynak azzal, hogy ott-hon olvassza föl és másnap reggel vigye be a műhelybe.

Az asszony tüze is tette a viaszt s miközben az a kazánban rotyogott, behívta szomszédasszonyát, Szabó Róza 53 éves

asszonyt beszélgetni. Ugyancsak bejött a konyhába Szabó László 11 és Szabó József négy éves gyermek is, akik Batori Mária 5 éves Jancsi nevű fiával játszottak.

A kazán eddig még ki nem derített okból

hirtelen megbillent és a forró viasz ki-ömlött,

lángralobbantván mind az öt jelenlévőnek ruháját. Mire a szomszédok segítségükre siethettek, már mind az öt életveszélyes sérüléseket szenvedtek.

Az éjszaka folyamán a három gyerek és az egyik asszony a kórházban meghalt.

Bulgária politikai amnesztiát ad

Hazatérnek a Stambulinszki-kormány tagjai

Szófia, január 13.

A bolgár parlament csütörtökön este hosszú vita után megszavazta a közkegyelmi törvényjavaslatot, amely el-sősorban politikai bűnösökre vonatkozik. A törvény rendelkezései alap-

ján amnesztiában részesülnek azok a külföldi emigránsok, akik eddig politikai természetű bűneikre és vétségeikre nem kaptak kegyelmet.

Most aztán, hogy a szobranje az amnesztiatörvényt megszavazta, végre

hazatérhet Bulgária területére a Stambulinszki-kormány négy tagja is,

akiket évekkel ezelőtt hazaárulás miatt fogtak perbe és akik eddig nem léphetek hazájuk területére.

Japán nem törődik a Népszövetséggel

Tokió, január 13.

Araki, Japán hadügyminisztere nyilatkozott az európai sajtó tokiói képviselői előtt és kijelentette, hogy a mandzsuriai vitában bármi legyen is a Népszövetség határozata, annak semmiféle gyakorlati jelentősége nem lesz.

Mandzsúria — mondotta a japán miniszter — független állam és a japán hadsereg a független Mandzsuriai hadsereggel csak összeműködik, de a két hadsereg egymástól teljesen független.

Arra a kérdésre, hogy ha a mandzsuriai hadsereg eléri teljes harc képességét, visszavonul-e Mandzsuria-ból a japán hadsereg, Araki hadügyminiszter így válaszolt:

— Jólátokba nem bocsátkozhatom.

Készüljön fel az életre!
Tanuljon meg egy szakmát!
Varró- és szabászi iskola

Brassó, Szántó utca 3. I. em.
Olcsón és szakszerűen képez.

Akinek a pápa és az albán király ült modellt...

Beszélgetés Hosszu Mártonnal, a Brassóban időző budapesti festőművésszel

Brassó, január 13.

Hosszu Márton festőművész, aki alakját a nevében hordja, dr. Câmpănu Liviusnak, a bravuros műtéteiről ismert sebésznek a vendége Brassóban.

Hosszu Márton két arcképet festett a pápáról, amelyek közül az egyik a budapesti jezsuita rendház, a másik a Vatikán tulajdonában van.

Az albumban lapozgatva, megkezdem a vallást:

— Milyen modell a pápa?
— A lehető legtürelemesebb, — feleli a művész. — Ötször ült modellt, átlag két-két óra hosszat. A Vatikán legnevezetesebb termében, a „Tűzek termében” festettem. Rend szerint egy kardinális kíséretében jött a terembe és mocnás nélkül, csendesen maga elé nézve, ült le a kétórát.

— Mi volt a legérdekesebb élménye a pápával kapcsolatban?

— Összességében egyszer elmesélte nekem, hogy nuncius korában Budapesten is járt. Ott láttam, — árulta el XI. Pius, — az első földalatti villamost.

A kép öt ülés után elkészült. A pápa elis-

merése jeléül a Szent Gergely lovagrend parancsnokává nevezték ki a művészt, akit következő meghívása Tiranába, Achmed Zogu udvarába szólított.

A király egyszerű egyenruhában ült modellt, — meséli a művész, — még a rendjeit sem akarta feltenni. Folyton azt hangoztatta, hogy „így” kell megörökítenem!

Megmutatja a festmény reprodukcióját. A király tényleg egyszerű egyenruhában van, ilyet nem tudtam, hogy Zogu, azt hinném, székény tisztecske. Aki roppant komolyan veszi az életet, amint a kissé magabamerülő, melancholikus arckifejezése elárulja.

A király után Hosszu az anyakirálynőt festette le, aki öt lányával s egy 7 éves kis fiókjával külön épületben lakik.

Tovább lapozok az albumban. Az egyik reprodukción felismerem a legendás hírű Bem apót, akinek az arcképét a honvédelmi minisztérium megbízásából két példányban festette meg a művész. Az egyiket katonai küldetés vitte Varsóba, ahol a lengyel származású 1848-as szabadsághős emlékére egy „Bem” nevű tüzérezredet létesítettek.

Hosszut egyébként az hozta Romániába, hogy Kolozsváron Báthory István egykori

Brassó. Háromszék, Fogarasmegyei rayonképviselő: **ELIMA-cég,** Brassó. Sütő-utca (Strada Brutarilor 2.)

képmásai után kutattatott. A művész ugyan-csak magasabb megbízásból festi meg Lengyelország hajdani fejedelmét.

(n.)

— A MUNKANÉLKÜLI ÜZLETET FOSZTOGAT. Szilágyssomlyóról jelentik: A zsidói rendőrség letartóztatta Csapó Gyula 19 éves munkanélkülit, aki néhány nappal ezelőtt feltörte és kifosztotta Wechsler Bernát zsidói kereskedő üzletét. A fiatal betörőt átadták az ügyészségnek. á

EGYESÜLT LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR
ÉS KERESK. R.-T.

TIMISOARA

Strada Vasilesti 9. sz.

HIREK

NAGYVÁRAD TANÁCSA MEG NEM SIET A VILLAMOSJEGY OLCSÓBBTÁSAVAL. Tudósítónk jelenti: Irtunk már arról, hogy a nagyvárad városi tanács ellenzéki képviselői akciót indítottak a villamosjegy árának ötven százalékos csökkentése érdekében. Az akciónak maga a városi villamosüzem nyújtott alapot; amennyiben jelentősen csökkent a villamosjegy ára, a városi villamosüzem nyújtott alapot; amennyiben jelentősen csökkent a villamosjegy ára, a városi villamosüzem nyújtott alapot; amennyiben jelentősen csökkent a villamosjegy ára, a városi villamosüzem nyújtott alapot.

A DOHÁNYPAJTA TOLVAJAI. Szilágysomlyóról jelenti: Kandel Imre szilágypéri dohánytermelő pajtáját az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek feltörték és megdézsmálták. Pusztai János éjjeliőr megzavarta munkájukban a tetteseket, akik így is közel egy mázsa dohányt zsákmányoltak.

NAGY AZ ELKESEREDÉS AZ ADÓKIVETÉSEK ELLEN. Csikszederdől jelenti: A csik megyei területen dolgozó föld- és házadó kivétő bizottságok gőzerővel dolgoznak. Egyetlen esetben sem veszik tekintetbe a körülményekkel ismerős megyei és falusi delegátusok kifogásait, hanem a pénzügyigazgatóság által kiadott formula alapján, termékeny síkságként adózzák meg a csik megyei pályán termőföldet. Nem veszik tekintetbe azt sem, hogy az itteni legelőkből egy állat nyári eltartásához 3 hold szükséges, hanem 150-240 lej jövedelmet állapítanak meg. A kertek jövedelmét, a völgyekben levő szántókat minősítik kerteknek, — hétszer akkora jövedelemmel sújtják, mint az ugyancsak rejtőzött megadózott szántókat. Ditróban egy két szobás és üzlethelyiséggel bíró lakás jövedelmét évi 9000 lejben állapították meg, akkor, amikor havi kérészár lejért négy-öt szobás lakásokat lehet bérebevenni. Ilyen körülmények között az ideai adókövetés valóságos katasztrófát jelent a jövedelem nélkül álló székelyeknek.

A BRASSÓI NÉPKONYHA MEGNYITÁSA. A vízművek helyiségében január 14-én délelőtt 11 órakor nyílik meg ünnepélyes külsőségek között a népkonyha. A megnyitáson minden érdeklődőt szívesen látnak.

ÉRDEKES BÍRÓI ALLASFOGLALÁS. Marosvásárhelyről jelenti: Irtunk már arról, hogy Zsigmond Samu, a református egyház malmának bérlelője két millió 944 ezer lej erejéig foglalatást vezetett a város ellen. A tanács a törvényszékhez feleltette a foglalás miatt s a bíróság a csütörtöki megartott tárgyaláson el is rendelte a foglalás feloldását, ezzel az indoklással, hogy a város költségvetésében a kérdéses tartozás kifizetése nincs előirányzat.

KIRABOLTÁK A PAJTASÁI. Budapestről jelenti: Érdeki Imre 9 éves kislány szülei 10 pengővel a fűszereshez küldték, hogy egyet-mást bevásároljon. A gyermek eleget is tett a megbízásnak, majd a megmaradt 6 pengő 60 fillérrel hazafelé igyekezett. Az egyik kapumélyedésből hirtelen négy hasonlókorú gyermek rontott rá, akik a földre teperték s a felöltöttek módjára, formálisan kirabolták.

13 ÉVES KIRAKATFOSZTÓGÁTOK. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: A rendőrség az elmúlt éjszaka két 13 éves kirakatfosztót foglalt le. Az ifjú jómódú kertész és Wolster textilszövet kirakatát feszítették fel. Fehérneműt és egyéb apróságokat emeltek el, egy tűzérkapitány azonban rajtakapta őket, mire a már összeszedett áruval menekülni akartak. Rövid hajsza után Izvoareanu komissár fogta le őket. Kihallgatásuk alkalmával előadták, hogy ugyanazon éjszaka még két kirakatot törtek fel, ezekből azonban csak cukorkát loptak. A fiataloknak bírósága elé kerülnek.

Orvosi hír. Dr. R. M. Imas orvos, a kolozsvári egyetem v. tanársegéde, a gyermek betegségek specialistája és belgyógyász, rendel naponta d. u. 2-5-ig Brassóban Hirschert 22 sz. — Quarz.

3 lej naponta
Ennyibe kerül autójának
szavatossági
biztosítása
250.000. — lejig, az
ALBION S.A.R.
biztosító és viszontbiztosító intézetnél
Bukarest, Str. Gh. Cantacuzino 2.
Vezérképviselet:
Bukarest, Str. General Florescu 12.

GYIMES FELŐL ÓRIÁSI KESÉSSSEL ÉRKEZNEK A VONATOK A HÓ MIATT. Csikszederdől jelenti: A nagy hóesés következtében a gyimesi vonalon óriási, 3-4 órás késéssel közlekednek a vonatok. A Kárpátokon át közlekedő vonatoknak óriási hófúvásokkal kell megküzdeniük. A havazás a hegyek között még egyre tart, úgy, hogy még nagyobb vasúti késésekre van kilátás.

Fennállásának 100-ik évfordulóját ünnepli a marosvásárhelyi Kaszinó. Tudósítónk jelenti: A marosvásárhelyi Kaszinó vasárnap délután hat órakor a református kollégium disztermében tartandó diszkozszerűen ünnepi fennállásának századik évfordulóját. A Kaszinó elnöksége nevében Agyagássy Károly dr. elnök és Czigler Károly alelnök tartanak beszédeket. A jubileummal kapcsolatban Biás István volt vármegyei főlevéltárnak és ismert történésznek terjedelmes könyve jelent meg, amely a Kaszinó történetével kapcsolatban a székely főváros történetét is felöleli.

A BRASSÓI IZRAELITA NÖVEGYLET f. hó 15-én és ezután minden vasárnap d. u. 5 órakor rendezi a mindég jól sikerült szokásos teadélutánját az „Elite” kávéház helyiségében. A jótékony célra való tekintettel minél nagyobb számban való megjelenést kérnek a háziasszonyok: Rosner Sándorné, Eiger Adolfné és Katz Józsefné.

ÉKSZER AZ ILLEMHELYEN. Szatmárról jelenti: Jakab Károlyné Udvari községbeli asszony 20 ezer lej értékű ékszeri akart Szatmáron eladni. Az összecsomagolt ékszereket véletlenül egy közillemhelyen felejtette. A gazdátlanul heverő kincseket Filip Vasile sebespataki malmos felesége találta meg, aki korántsem igyekezett a „becsületes megtaláló” szerepét játszani, hanem magához vette az ékszereket s egy kevésbé forgalmas helyen rejtette el. A rendőrség rávitt a dolgra s Filipné férjével együtt letartóztatták.

A BÉRLETJEGY. A berlini Admiral palast színházban Molnár Ferenc Liliomát adták elő. A színházpártoló szövetség tagjai erre az előadásra jegyutalványokat váltottak, de mikor jegyeiket át akarták venni, kiderült, hogy a pénztár nem tartotta fenn számukra a helyet, hanem minden jegyet eladott. Emiatt a színház csarnokában verekedésre került a sor, mert a bérlek nem akartak távozni a színházból. Rendőrségnek kellett az előcsarnokot erőszakkal kiüríteni.

Sulyos betegek megmentője az amerikai „Sloan's Liniment”. Kibírhatatlan ízületi gyulladások, zúzódások, kificamodások fájdalmait azonnal megszüntetik, ha a gyógyszerrel bedörzsölést végzünk. Az emberiség megmentőjeként említi a csodálatos gyógyszer Egyesült Államokban élő felfedezőjét. A legkínzóbb fájdalmak is azonnal megszűnnek, ha néhány csepp „Sloan's Liniment” gyógyszert használunk. Örömmel közöljük, hogy végre már Romániában is kapható e csodálatos, világhírű gyógyszer.

OKOS ÉS JOZAN BÍRÓI ÍTÉLET. Szatmárról jelenti: Figyelemre méltó bírói ítélet hangzott el Szatmáron, ahol hat magyar legény a magyar himnusz és a Kossuth-nóta éneklése miatt került a vádlottak padjára. Néhány hónappal ezelőtt történt az eset. Óvári községben Szomju László vezetésével hat magyar legény bebuzorított állapotban a főnti két inkriminált nótát hangjai mellett sétált végig a falun. Legalább is ezt mondja a vádirat. A csendőrmester feljelentést tett, az ügyészség a lázítás esetét látta fennforogni és elrendelte a legények letartóztatását, akik november óta vizsgálati fogságban ülnek. A csütörtöki megartott tárgyaláson csak a Kossuth-nóta éneklése bizonyosodott be, az ügyész azonban így is szigorú büntetést kért azon az alapon, hogy Kossuth nemzeti hőse volt, a legények tehát kétségkívül igazolni akartak az ő nevével és szellemével idézésével Dr. Gergely János védővitába szállt az ügyessel. Kifejtette, hogy Kossuth kisebbségi politikája a románok előtt is szimpatikus, egyébként is Kossuth a román Balcescu barátja volt, akivel együtt dolgozott a dunai konföderáció eszméjé érdekében. Most jön az ítélet: a bíróság a legényeket felmentette, illetve az elnöklő bíró jól összeszidta őket. Ha már énekelni akarnak — mondotta — énekeljenek inkább szerelmes dalokat, mert akkor nem kerülnek ilyen kellemetlen helyzetbe.

RABIASERT ELITELTEK A VOLT KISJENŐI TELEKKÖNYVVEZETŐT. Aradról jelenti tudósítónk: Erdekess bünyűt tárgyalat pnteken délelőtt az aradi törvényszék büntetőtanácsa. Gilli Károly volt kisjenői telekkönyvvezető és két társa állott a vádlottak padján fegyveres rablótámadás miatt. Gillit hivatalából és állásából azért tették ki, mert sikasztott. Barátai közbenjárására „vadóri” állást kapott. Két pártfogója egyszer megtudta, hogy a kisjenői községi előjáróság emberei bikát vásárolni mennek, s akkor elhatározták, hogy a kis társaságot kirabolják. Fegy-

15 pont!

amiért

mindenkinek látnia kell a

CONGORILLA

című filmet!

- Mert a CONGORILLA az egyetlen teljesen autentikus Afrika-hangosfilm, amely elejétől végig valóban Afrikában készült.
- Mert a CONGORILLA a legsodásabb beszámoló a fekete világrészről, annak veszedelméről és rengeteg titkáról, amit még ma is homály föd.
- Mert a CONGORILLA feltárja előttünk Afrika őserdejét, úgy, ahogy fehér ember szeme még sohasem látta.
- Mert a CONGORILLA bemutatja Afrika állatparadicsomát, teljes szépségével és korlátlan szabadságával, minden állattal, amely az őserdőt benépesíti.
- Mert a CONGORILLA összehasonlíthatatlanul felülmúlja az eddig bemutatott Afrika filmek sokaságát és eddig el nem képelt, hihetetlen szenzációkat nyújt.
- Mert a CONGORILLA az őserdő sötétjébe világít, bemutatja bámuló szemeinknek a pimeusok kezdetleges életét — Afrika valódi életét, amelyet még senki nem látott a fehér mozivászonon.
- Mert a CONGORILLA csak ujat, meglepőt, lélekzevisszafojtót mutat.
- Mert a CONGORILLA bemutatja a nagy kalandot, amelyre csak Martin és Osa Johnson, a tapasztalt Afrika-kutatók vállalkozhattak.
- Mert a CONGORILLA orrszaruval, krokodilusokkal és oroszlanokkal való viaskodásokat mutat be — idegcseszítő, hallatlan kalandokat.
- Mert a CONGORILLA esküvőt mutat be az őserdőben, felejthetetlen, sohasem látott élményt.
- Mert a CONGORILLA gorilla-fogásról, elefántokkal való küzdelemről mutat be olyan képeket, amilyent eddig fényképész még nem tudott lemezére rögzíteni.
- Mert a CONGORILLA bemutatja a legnagyobb ragadozókat és a legkisebb embereket, számtalan kalandot és érdekes élményt.
- Mert a CONGORILLA komoly felfedező ut eredménye, amely két évig tartott és Afrika ismeretlen belsejébe is behatolt.
- Mert a CONGORILLA a legjobb film, amelyet Martin és Osa Johnson a tapasztalt Afrika-kutatók valaha is felvettek.
- Mert a CONGORILLA mindenkinek, aki megnézi, ugyanolyan kalandos élményt jelent!

Bemutató péntektől, január 13-ától az „ASTRA” Mozgóban, Brassó

vert szegzeve rájuk, valóban fel is tartóztatták a kisjenői bikadelegátusokat, de csak 100 lejért találtak náluk, mert azok óvatosságból a bika árának szánt összeget már jóelőre elküldték. Az alkalmi rablóbanda azonban a 100 lejes zsákmánnyal is megelégedett. Ügyüket a törvényszék most tárgyalta le és a tárgyalás végén Gillit, a volt telekkönyvvezetőt és két társát 6-6 hónapi fogsázbüntetésre ítélté.

CSAK ELETUEN. Egyik berlini pályaudvar előtt letartóztattak egy férfit, aki fürdőruhában sétált a januári hidegben. Bevitték a rendőrségre, ahol megállapították, hogy Ilias Seide-nek hívják s korántsem elméjajós, hanem egy készülő film jelenetét akarta eljátszani, s az operatőr éppen akkor akart felvételket csinálni róla, amikor nyakacsípték.

ELKAPTA AZ OLAJMALOM A KEZÉT. Szilágysomlyóról jelenti: Sulyos szerencsétlenség történt a szamosudvarhelyi Herskovits olajmalmában. Onisia Mária szamosboroszlói leány napraforgó magot vitt örölni. A leány a gépházba tévedt, ahol az egyik kerék elkapta és életveszélyesen megsebesítette. A szerencsétlenül járt leányt a zilahai kórházba szállították.

NÉGY GYERMEK HALT MEG A VETÉLYTÁRSNAK SZÁNT ARZENIÓL. Losonról jelenti: Tragikus szerencsétlenség történt a Losonc közelében levő Cinobana községben, ahol egy Jaschek Hermina nevű lány borzalmas bosszút forralt egyik vetélytársa, Szakács István felesége ellen, akire erősen féltékenykedett. A bosszúvágyó leány arzenit szerzett, amelyet kristálycukor közé helyezett, abban a hiszemben, hogy az asszony megtalálja s megesi. Az utóán heverő zacskót azonban az asszony sógora lelta meg, aki hazavitte s tartalmát szétosztotta négy gyermeke között. A gyermekeket, akik kapva kaptak a váratlan édességen, csakhamar heves görcsök vettek erőt s néhány percnél tovább életük után mindnyájan kiszendvedtek. A rendőrség azonnal nyomozást indított, amelynek során az akaratlan kívül tömeggyilkossá vált leányt letartóztatták.

WAGNER RICHÁRD LEVÉLTÁRÁT NYILVÁNOSSÁGRA HOZTÁK. Ez év február 13-án lesz az ötvenedik évfordulója Wagner Richárd halálának. A nagy zeneköltő leánya, Wagner Winifried asszony elhatározta, hogy ebből az alkalomból nyilvánosságra hozza édes apjának eddig feltve őrzött titkos levéltárát, amely hír szerint számos eddig ismeretlen Wagner kéziratot is tartalmaz. A levéltárat először Beyruthban mutatják be egy kiállítással kapcsolatban.

BOLGÁR KIRÁLYKISASSZONY SZÜLETETT Szófiából jelenti: Pénteken, január 13-án délelőtt háromnegyed 11 órakor a bolgár királyi párnak leánygyermek született. Tekintettel arra, hogy fii trónörökös még nincs, a bolgár trón ebben a pillanatban erre a pénteken és 13-án született leánykára vár.

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV
Ad. No. 181 — 1933 serv. technic.
HIRDETMÉNY

Brassó törvényhatósági város polgármesteri hivatala ideiglenes alkalmazásra hosszabb gyakorlatú bíró különösen vasbetonmunkálatokban és mindenféle statikai számításokban jártas építőmérnököt keres.

A havi fizetés bruttó 11.000 lej.
A bizonyítványokkal és ajánlásokkal ellátott kérvények legkésőbb folyó évi január hó 18-áig nyújtandók be.

Brasov, la 5. Januárie 1933.
Primar: Dr. C. Voicu, mp. Secretar General: Socaciu, mp.
Seful Serviciului Technic: Ing. Socol, mp.

SZÉKREKEDÉS NÉL

a CHATEL GUYON természetes sókból készült MIRATON PASZTILLÁK fájdalom nélkül könnyebbé teszik meg a belek működését.

Magyarországon megkönnyítik az elszakított területekről származók házasságkötését

Budapest, január 13.

Az igazságügyminiszternek a házasságkötés megkönnyítése érdekében legközelebb megjelenő rendeletével nagy jelentőségű reformot léptet életbe.

Az újabb szabályozás főként azt célozza, hogy a házasságkötést megkönnyítse azok részére, akik a trianoni szerződés életbelépésének idejében magyar állampolgárok voltak. Magyarország mai területén laknak és sem azt, hogy magyar állampolgárok maradtak, sem pedig azt, hogy a trianoni szerződés állampolgársági rendelkezései értelmében más állampolgárságot szereztek, közismert okokból egyáltalában nem, vagy csak nehézségek árán tudják igazolni.

A mai gyakorlat, az ily házasságtól megtagadja, hogy Magyarországon házasságot köthessen, azt kívánja, hogy a m. kir. igazságügyminiszter bizonyítványával igazolja, hogy a trianoni szerződés következtében magyar állampolgárságát elvesztette és a külföldi hatósági bizonyítvány bemutatása által a m. kir. igazságügyminisztertől szerezzen felmentést. Minthogy a rendelet értelmében ily házasságkötés az említett bizonyítvány és felmentés megszerzésére rendszerint nem lesz szüksége, számos okirat megszerzése válik fölöslegessé, a házasságot fáradságos és költséges eljárásból mentesíti.

A rendelet továbbá elejét fogja venni azoknak a joghátrányoknak is, amelyek az eddigi gyakorlat következtében az érdekelteket sújtották azért, hogy külföldi állampolgárságukat, amely csak házasságkötés szempontjából nyert megállapítást, a házassági anyakönyvben is feljegyezték és ennek következtében őket és hozzátartozóikat mint külföldieket tartották nyilván és ellenőrizték.

Az Egyesült Államok államháztartásának egyensúlyát Roosevelt hírszerint olyan módon akarja helyreállítani, hogy adómentes jövedelem határát nő emelkedésénél 2500 dollárról 2000 dollárra, nőtelenségénél pedig 1500 dollárról 1000 dollárra terjedő jövedelemnél négy százalékról hat százalékra, az ennél nagyobb jövedelmeknél pedig nyolcra tizenkét százalékra emelik fel.



Hölgyeim...

Hiszen oly könnyű, hogy tökéletes, fekete, csillogó és tartós fényt adjon kályhájának, szive óhaja szerint, ha a

„ZEBRA“

nevé ideális grafitkockákat használja, amelyek megváltoztatják kályhájának külsejét, lakásának és konyhájának díszévé teszi.



Csak jobb üzletekben kapható!

Romániai vezérképvislet:

SENECA — KEMPNER

Bukarest I., Bulévardul Domniței 7.

Háromévi fegyházat kapott Farkas Sámuel kereskedő

A bíróság 13 rendbeli betörésért ítélte el

Szatmár, január 13.

A szatmári törvényszék büntető tanácsa csütörtökön kezdte meg Farkas Sámuelnek, a kettős életű embernek büntügyében a főtárgyalást. A vádirat több, mint 20 betörést ír a vakmerő bűnöző terhére. Farkas Sámuel a vádirat felolvasása után a betörések egy részében vállalta a bűnösséget, de nagyon sok esetben tudni sem akart arról, hogy felderítetlenül maradt betörést ő követte volna el.

A bíróság több, mint 50 károsultat hallgatott ki a tegnapi tárgyalás rendjén, majd sor került a perbeszédek megtartására s végül a bíróság tagjai ítélehozatalra vonultak vissza.

Sza Hosszas tanácskozás után a bíróság Farkas Sámuel kereskedőt 13 rendbeli betörés lopás miatt 3 évi fegyházra ítélte, míg feleségét, aki a lopott ékszerek egy részét értékesítette, orgazdaság miatt 2 hónapi bűntétellel sújtotta.

Az ítéletki hirdetés drámai körülmények között történt, mert Farkas Sámuelné, amikor meghallotta, hogy az urával együtt őt is elítélik,

áulisan esett össze a bírósághoz vezető úton.

Az ítélet ellen az ügyész súlyosbíttatásért felhozta.

Hét nagyváradai kommunista szabadlábbon, nyolcat vizsgálati fogságban tartanak

A rendőri brutalitásokat sohasem tudják bebizonyítani — mondja az ügyész

Nagyvárad, január 13.

A vasárnapi munkástüntetés alkalmával őrizetbe vett munkások közül a nagyváradai bíróság Bereczki Lajost, Balazs Emilt, Avram Pétert, Keszler Jenőt, Arvay Józsefet, Pollák Lipót és Pekker Jánost ma szabadlábra helyezte. Ellenben Singer Klárit, Goldstein Józsefet, Gaál Sándort, Tóth Ferencet, Klein Magdát, Nagy Sándort, Blau Lajost és Lőbiás Kornélt, akik röpcédulákat osztogattak, továbbra is őrizetben tartják.

Itt említjük meg, hogy Lővi Béla és társai, akiket a Párisból küldött könyvek miatt tartóztattak le, csütörtökön Jeremia ügyész előtt panaszt emeltek amiatt, hogy a rendőrségen súlyosan összeverték őket. Az ügyész a panasz előterjesztésekor hevesen tiltakozott az ellen, hogy az állambiztonsági szerveket megrágalmazza s kijelentette, hogy szerinte még egyetlen esetben sem tudták bebizonyítani a rendőrbatalitások megtörténtét.

Nincs többé zuhanás!

„Katasztrófa mentes“ repülőgépet konstruált egy élesdi feltaláló

HA HIBAS A MOTOR, AUTOMATIKUS BEKAPCSOLODÓ VÁSZON-SZÁRNYAK A LEVEGŐBEN TARTJAK A GEPET

Nagyvárad, január 13.

Érdekes és technikai szempontból feltűnően jelentős találmánnyal lépett a nyilvánosság elé Sfárlea János volt osztrák-magyar hadirokkant tiszt. A biharmegyei Élesden élő feltaláló olyan mozgósárrnyu repülőgépet konstruált, amely — motordefekt esetén — nem zuhan le, hanem önműködően továbbrepül.

Sfárlea elkészítette a „katasztrófa mentes“ repülőgép miniatűr modelljét, amelyen még a laikus is észreveheti, hogy célszerű ujtásokkal áll szemben. A modell-gép két oldalán 4-4 vászonhuzatu szárny van, amelyek zuhanáskor automatice működésbe jönnek s a bajba jutott repülőgép, ahelyett, hogy izzéporra zúzódna a földön, a pótszárnyak segítségével elkerüli a veszélyt s a lehető legsimábban ér földet.

A feltaláló szerint az emelőerőt a szárnyak szolgáltatják s így a légszavar is nagymértékben tehermentesül. Ekként a jövőben kevesebb motorerő lesz szükséges, a gép teherbírása viszont hathatósan emelkedik. Az új találmánynak az is az előnye, hogy katasztrófa esetén — a zuhanó gép alá kerülő levegőréteg nyomása következtében — a szárnyak továbbra is működnek s megóvják a gépet a pusztulástól.

Sfárlea egyébként már a múltban is szabadalmaztatott egy mozgósárrnyu repülőgépet. Ha találmánya a gyakorlatban is beválik s ha segítségével tényleg kevesebb lesz a repülés áldozatainak a száma, beírta nevét az aviatika történetébe.

A termelés

a háborúelőtti idő 50 százalékára csökkent

Berlin, január 13.

Syrup, birodalmi munkaügyi miniszter Bielefeldben beszédet tartott az illyuság elhelyezkedési nehézségeiről és az önkéntes munkaszolgálatról. A miniszter kijelentette, hogy

a birodalom területén 6 millió munka-

képes és munkára vágyó férfi áll munkanélkül, akik a nőkkel s a gyermekekkel együtt megközelítően a lakosság egyötödét képezik.

Több mint egy millió férfi és 400.000 nő van munkanélkül. A munkanélküliség a legsúlyosabban a népiszkolából kikerülő

BUTORAINK MINŐSÉGÉBEN NEM FOG CSALATKOZNI!!!

SZÉKELY & RÉTI BUTORGYÁR R. T.

TÂRGU-MUREȘ * BUKAREST * BRASSÓ.

NEURALGINE



JURIST

LEGBISTOSABB GYÓGYSZER FEJFÁJÁS MIGREN, HÜLÉS ÉS GRIPPÁ ELLEN

munkanélkülieket sújtja, akik mint munkások vagy alkalmazottak akartak elhelyezkedést találni. Vonatkozik azonban a munkanélküliség a magasabb iskolák abiturientseire, a diákokra és az ifjú akadémikusokra is. Háromszázezer elhelyezkedett akadémikus mögött ma már több mint félmillió kiképzett fiatal ember várja a munkát,

vagy van igen csekély mértékben foglalkoztatva. Ehhez a számhoz hozzá kell még adni a parasztszaládok második és további fiuszülötteit, akik számára az apai ház nem nyújt foglalkoztatási lehetőséget, valamint az iparosokat, akik kénytelenek voltak üzemeiket bezárni. A munkanélküliség valódi és igazi megoldója csak a közgazdaság természetes meggyógyulása lehet.

Az ipari termelés ma a múlt évszázad kilencvenes éveinek szintjén áll és az utolsó háborúelőtti év termelésének 50-60 százalékára csökkent.

Jól felismerhető jelek arra engednek következtetni, hogy a deflációt lényegében elhatározott ténynek kell tekinteni. Az előbbi évek végénél a munkanélküliség száma különösen nagy mértékben emelkedett. Így 1930-ban 400 ezer, 1931-ben pedig 300 ezer fővel emelkedett az év utolsó két hetében a munkanélküliség száma. A birodalmi kormány a munkanélküliség leküzdésére irányuló rendszabályainak hatásait csak a tavaszi hónapokban lehet majd észrevenni. Az önkéntes munkaszolgálatban állók száma az 1932 nyarának 74 ezer főjével szemben az év végéig több mint egynegyed millióval emelkedett.

Hosszabbítsd meg éleledet!

Mindenki meghosszabbíthatja életét, kikérülheti a megbeteledést, meggyógyíthatja a betegségeket, erőssé teheti a gyenge szervezetűeket, öntudatosabbá a habozókat és vidámmá a szerencsétleneket!



Mi van minden betegség hátterében?

Az idegerő hanyatlása, nyomott kedély, kedves barátok, vagy hozzátartozók elvesztése, csalódások, betegség előtti félelem, helytelen életmód és sok más ok!

A vidám kedély

a legjobb orvos! Ismerje meg a vidámsághoz vezető utat, amely élénk kedélyt fog Önnek adni, új reménnyel fogja eltölteni! Ezt az utat megmutatja Önnek ismertetőnk, amelyet mindenkinek teljesen ingyen

küldünk meg, aki érte ir! Ebből a kis kézikönyvből megtudhatja, hogyan pótolhatja rövid időn belül és anélkül, hogy hivatásában zavarná ideg- és izom-erejét, megszüntetheti fáradtságát, rossz kedvét, munkaképtelenségét, emlékezőtehetségének hiányait és sok más betegségtünetet. Kérje ezt a kis írást, mert vigasztalást és örömet merit belőle.

Postai küldemény:

Ernst Posternack, Berlin S. O. Mich...

SPORT

Az országos sibajnokságok részletes programja

Brassó, január 13.

A romániai szövetség keretén belül megalkult versenyrendezőbizottság több ülés után véglegesen megállapította az országos sibajnoki versenyek programját.

Az idei program sportszerűség szempontjából sokkal jobb a tavalyinál. Így például az idén az ugróverseny az akadályverseny után lesz, másnap, továbbá a női versenyzők nem nehéz távfutó hanem lesiklóversenyt szaladnak.

Ujtás az 50 km-es (4x 12,5 km.) stafétaverseny, továbbá a színajai lesiklóverseny.

Részletes program a következő:

Predeal, január 22.: reggel 9 órakor 18 km-es futóverseny (az összetett verseny első száma). Délután 2 órakor ifjúági és női verseny.

Január 26.: reggel 8.30-kor 4x12,5 km-es stafétaverseny, 9.30-kor 50 km-es futóverseny.

Brassó, január 28.: délután 2 órakor akadályverseny, szeniorok (az összetett verseny második száma) és juniorok részére.

Január 29.: délelőtt 10 órakor ugróverseny a KSV ugrósancán, szeniorok (az összetett verseny harmadik száma) és juniorok részére.

Szinaja, február 19.: lesiklóverseny.

Nevezések január 15-ig Lexen Erwin, Brassó, Sparkassa címre küldendők. Nevezési díj személyenként és számonként 50 lej. Sorshúzás január 16-án este Predealon.

Az egyesületek egyhangú kérésére a nevezési díjat a szövetség előreláthatóan 30 lejre fogja leszállítani.

Rövid sporthirek

A magyar profifalogatottat, mely szombaton indul február 6-ig tartó turájára, Máriássy kapitány összeállította a következőkből: Szabó, — Korányi, Bíró, — Baráthy, Sárosi, Lázár, — Markos, Cseh II., Teleki, Toldi (Déri), Titkos. Tartalékok: Háda, Szemere, Moór, Turay.

Az angol szövetség hivatalosan elutasította a magyar labdarúgószövetség ajánlatát, melyben 1933-ra Budapestre hívták az angol válogatottat. Csak Svájc és Olaszország ellen játszanak ez évben. Ezzel szemben biztató tárgyalások folynak a magyar profifalogatott angliai játéka ügyében.

Siegmund Ruud, a kiváló norvég siugró vasárnap Brassóban, a KSV pojánai nagysancán ugróversenyen vesz részt. Ruud pár nappal ezelőtt az Érchegeységben, a Hans Heins sánccon ugrott kétszer 73 métert s ezzel beállította a sáncerekordot, azonban öccse, Birger Ruud, 74 méteres ugrásával új sáncerekordot állított fel. Egy 76 méteres ugrásánál a kezére támaszkodott s így ugrása érvénytelen volt.

A magyar sibajnokságok napjait január 27.—28.—29-ben állapították meg, s így romániai versenyző, az itteni versenyek miatt, ezen nem indulhat. A magyarok egyébként Innsbruckba 18 versenyzőt küldenek ki.

A nagykovácsi sikersenyről íránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. A havasra jól kitaposott ut vezet fel, úgy, hogy a versenyek megközelítése nem ütközik nehézségbe.

Bobsleigh verseny lesz a franciaországi Chamonixban, melyen indul Angelescu őrnagy négyes csapata is. Papan kapitány ketős bobon Szentmóricban indul.

Schäffer Károlyt, a bécsi korecsolyázóvilág-bajnokot Bukarest vendégszereplésre hívta.

TRITSCH Sportáruház

postacsomagokban **vidékre** is szállít
felszerelt **ski-t, rodlit, korcsolyát stb.**
BRASSÓ, Str. Voivodul Mihai 20 (Kolostor-u.)



K. S. V.

VASÁRNAP 1933. I. J. 11 ÓRA-KOR NAGY SI-UGRÓVERSENY A HÍRES NORVÉGI REKORDERREL SIGM. RUUD, OSLO, A POJÁNAI NAGY UGRÓSÁNCON.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett nagynéni, sógornő és rokon

Hunyadi Róza

életének 65-ik évében f. hó 17-én megszünt élni.

Temetése f. hó 14-én d. u. 4 órakor lesz a Vöröskút-utca 7 szám alatti gyászházból a bolgárszegi róm. kath. temetőben.

A szentmise áldozat f. hó 16-án reggel fél 8 órakor lesz az Égek Urának bemutatva.

Adj uram örök nyugalmat neki!

Brassó, 1933 január 13.

A gyászoló család

Hidraulikus sajtót

350 atm nyomással, keres

ORLALIT, Sibiu

PRIMARIA MUNICIPIULUI BRASOV

No. 31.084—1932. serv. financiar.

HIRDETMEY

Az érvényben levő törvények szerint a belügyminisztériumtól kapott új utasítások értelmében a törvényhatóság számadási éve folyó évben április hó 1-én fog megkezdődni és jövő évi április hó 1-éig fog tartani.

Ezen oknál fogva az 1932. évi taxa kivételések az új számadási évbe való belépésig, azok 1933. évi január hó 1-étől március hó 31-éig terjedő időben, vagyis egy további negyedévben maradnak érvényben.

Ennél fogva Brassó törvényhatósági város összes polgárai, akik a városi taxahivatali listába fel vannak véve, vagy akiknek hasznabér, vagy bérleti szerződésekből eredő kötelezettségei vannak stb., a kapott utasítások értelmében fent említett negyedévre az 1932. évi taxákkal hivatalból lettek megadóztatva, mely taxákat kötelesek folyó évi március hó 31-éig pontosan megfizetni.

A községi jövedelmek megállapításáról, bevételéről és behajtásáról szóló törvény, ugyanint az érvényben levő határozatok értelmében, fenti taxák esedékességi napja **folyó évi január hó 15-ike**, mely naptól fogva a hátralékok behajtása a polgármesteri hivatal közegei által meg fog kezdődni.

Tekintettel a rövid időtartamra, (január hó 1-étől március hó 31-éig), mely alatt az összes adósságokat be kell hajtani, felhívunk a polgárok, hogy fizetési kötelezettségüknek teljes pontossággal, úgy, mint ezelőtt, saját érdekükben tegyenek eleget, nehogy a lefoglalásokkal és behajtásokkal járó kellemetlen-ségekre legyenek kitéve és nehogy a városnak ezáltal külön kiadásai származzanak. Megjegyeztetik, hogy nemfizetés esetében a legnagyobb szigorúság lesz alkalmazva.

Egyidejűleg felhívjuk az összes adófizető polgárokat, hogy a városi taxahivatalnál lévő háznylvántartó lapjaikat, melyek az ingóságok megadóztatására vonatkozó összes adatokat tartalmaznak és melyek alapján a taxakivételek történnek, vizsgáltsák felül és, ha szükséges, igazítsák ki, úgy, hogy a jövőben ne kerüljenek többé azon helyzetbe, hogy a taxakivétel ellen kell felelősségre.

Felhívjuk továbbá a polgárságot, hogy a megadóztatott tárgyak módosítását, eladását, vagy megszüntetését idejekorán, azaz legkésőbb **15 napon belül** jelentse be, mivel ezen bejelentéseket csak a hivatalos beiktatások napjától fogva lehet tekintetbe venni.

Mi a tízöltő taxákat illeti, megjegyeztetik, hogy ezek a 4—1932. sz. hivatalos lapban megjelent külön törvény alapján szedettek be és, hogy ezek az ingóságok bérértékének 8 százalékát, a bérérték 20 százalékának levonása után, tesznek ki. Ezenkívül még ugyanezen taxa fejében beszédetik 20 lej egy 80.000 lej jövedelem, 40 lej egy 150.000 lejnyi jövedelem és 100 lej egy 150.000 lejen felüli jövedelem után. Ezen két jövedelem a pénzügyigazgatóságnál a megadóztatás alkalmával lett megállapítva és ennél fogva meg nem változtatható.

Mi az új számadási évről, azaz 1933. évi április hó 1-étől 1934. évi április hó 1-éig terjedő időre vonatkozó taxaköveteléseket illeti, megjegyeztetik, hogy az erre vonatkozó szükséges intézkedések annak idején ki lesznek hirdetve, tekintettel, hogy a községek jövőbeli bevételeire vonatkozó törvények a belügyminisztériumban, a pénzügyminisztériumban és a parlamentben még csak mostan lesznek elkészítve.

Brassó, la 3. Januárie 1933.

Primar Dr. C. Voicu m. p.

Secretar General: Socaciu m. p.



Aki csak SLOAN'S-t használ, dicséri és áldja.

„SLOAN'S uj emberré tett.”

Az időjárás változásai miatt, minthogy én kőműves vagyok, gyakran megmerevedtek az izmaim és csuklóim, úgyhogy retteneiesen szanvedtem. Voltak napok, hogy munkára sem mehettem. Attól féltem már, hogy örök nyomorékká válok, amikor egy szomszédom a SLOAN'S LINIMENT-ről beszélt nekem. A Sloan's uj emberré tett. Mostan, mihielyt érzem hogy merevednek csuklóim, azonnal SLOAN'S LINIMENT-et teszek rájuk és fájdalmaim és szenvedéseim rögtön elmúlnak.

Bármely csúszos, ideg- és izomfájdalmak ellen:

SLOAN'S LINIMENT

Egy üveg ára 75 Lei. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6. vastag betűből 12 lej. Vasárnap 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény.

Vétel-eladás

Eladó Fordson traktor, ekével, Kleiton Schutleworth cséplővel, esetleg elcserehető négyes gőzgarnitúrával. Bartha Sándor, Kovászna. 183

Keresek megvételre — vidéki megbízás folytán — jókarban levő irógépet. Cim 199. szám alatt a brassói kiadóban.

ELADÓ

1 pár új lószerszám,
1 Regiszter kassza,
1 amerikai írósz al
minden új állapotban
BRASSÓ, HIRSCHER-UTCA 6.

GYAPJUHARISNYAK, CERNAHARISNYAK, STUCNIK kötést vállalom, felnőtteknek és gyermekeknek. Olcsó árak és nagyon tartós minőség. Hátsó-Kőbánya-utca (Nic. Filipescu) 59., jobbra földszinten. 177

MEGNYILT
a
RECLAM
CIPŐÜZLET
BRASSÓ, KOLOSTOR-UTCA 20, bejárat Weisz Mihály utcán
ELEGÁNS,
MEGBIZHATÓ,
OLCSÓ

MEGNYILT
BRASSÓ,
KAPU-UTCA
21 SZÁM ALATT
RÁDIO
ELECTRICA
-TERN
villanyfelszerelési és rádió szaküzlet

Allást nyer

PÁLYÁZAT IRODAVEZETŐI ÁLLÁSRA. A Brassói Turista Egyesület pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett IRODAVEZETŐI állásra. Csak olyan brassói fiatal férfi munkások pályázhatnak, akiknek a könyvelésben, levelezésben, valamint gazdasági ügyekben kellő gyakorlatuk van, mind a három helyi nyelvet bírják és a turistasággal szívesen foglalkoznak. A pályázók írásbeli ajánlataikat FOLYÓ HÓ 20-IG nyújthatják be DR. TAKATS JÓZSEF főtitkár ügyvédi irodájában, Buzasor 9. szám alatt. 1115

Abszolút komoly kisasszony kerestetik, jól szituált, egyedülálló regáti személy háztartásának vezetésére. Részletes ajánlatokat fényképpel, amely visszaküldetik, kér Teodorescu, prim-pretor, Teleorman. 1112

Lakás

Egy vagy két szobás, fürdőszobás lakást keresek. Cimeket "Gyermekeken házaspár" jelgére a kiadóhivatalba kérek.

KIADO azonnal modern két szobás, teljes komfortos lakás. Brassó, Vasut-utca 56. 173

Egy autogarázs olcsón kiadó. Cim 1107. szám alatt a brassói kiadóban.

KIADO

2 szoba, konyhas lakás, esetleg 3 szobás irodának, vagy ruha-kalap-szalonnak is használható. Streiterdt, Brassó, Korház-utca 55.

Szoba, konyha lakás kiadó. Ugyanott butorozott szoba is Brassó, Crisan 30. 163

Vegyes

Nagyothallás és fülzugás ellen kérjenek prospektust Németi Móról, Oradea, Várház-utca 53. 11058

MEGNYILT a
Diana gőz-
és
kádfürdő
BRASSÓ,
Szentjános-utca 27

KUNCZ:
FEKETE
KOLOSTOR
2 kötet 270 Lei.
Kapható
a BRASSÓI LAPOK
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Korszerű Husnélküli Táplálkozás

Utbaigazításokkal és konyhareceptekkel. Vese, gyomor, stb. betegek diétás ellátására. — Étrendi tanácsokkal. 303 recepttel és 94 összeállított menüvel.

Írta: Dr. Rusznák István, budapesti szanatórium vezetőorvos.

Ára: 95 lej, postán, utánvéttel 115 lej.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

VICKI BAUM:

BALESET

a legnagyobb 68 lejes Atheneum könyv. — Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Kiadó, laptulajdonos, és nyomda: Grünfeld Vilmos és Tsai közkereseti társaság

Vasárnapi lapok

A B. L. VASÁRNAPI MELLEKLETE

**Váltohamisító,
akiből egyeteml
ianár lett**



Cambridgeben letartóztatták a Harvard egyetem egyik tanárát, Levin Izsákot, aki évekkel ezelőtt a Löwenberg Et Co. berlini bankház tagja volt. Levin abban az időben mintegy félmillió márka értékben váltót hamisított és megszökött. Most találta rá Cambridgeben, ahol egyetemi tanár és a délamerikai gazdasági viszonyokról tart előadást.

★

**Meghalt Pachmann,
a híres
Chopin-játékos**



Rómában 85 éves korában meghalt Pachmann Wladimir, a híres zongoraművész, aki különösen, mint kiváló Chopin-játékos tűnt fel. Pachmann 1928 óta már nem szerepelt a nyilvánosság előtt.

A kormány lemondása felborította a belpolitikát, Azsia háboruja felborította a külpolitikát

Ez történt itthon:

Ismét elakadt Románia pénzügyi megállapodása — Évi négymilliárdot takaríthattunk volna meg, ha aláírjuk a népszövetségi egyezményt — A váratlan kormányválság elakasztotta az egyezmény aláírását — A rendőrfőkapitány és a csendőrtábornok kormányt buktatnak — Lemondott a kormány — Vajda Sándor és Pop-Cicio előtérben

A hét váratlan és meglepő, részletekben gazdag eseménnyel köszöntött be: a kormány válságba került és a jelek szerint távozik is. Marjának és együttesének órái meg vannak számlálva.

Ambár a kormány éppen a válság kirobbanásakor ért el tevékenységének — hogy úgy mondjuk — zenitjére. Lugosianu miniszternek, mint a kabinet kiküldöttjének, sikerült elvi megállapodásra jutni a Népszövetséggel a jövő pénzügyi politika és együttműködés tekintetében. Jóformán csak az egyezmény aláírása volt hátra. Ezt az aláírást pedig nyomon követte volna az ország külföldi hitelezőinek engedménye. Ez az engedmény 4000 millió lejmel csökkentette volna évenként a külföldi tartozások visszafizetendő részleteinek összegét.



Ezzel az államháztartás egyensúlya áll. Lugosianu litólag biztosítva lett volna.

A január 17-én összeülő új parlament szesszió során akarta a kabinet megszavaztatni az országban érvényben lévő különböző büntető-törvénykönyvek egységesítését, a választójog reformját s egyéb nagy szociális törvényalkotásokat.

Az uralkodó teljes bizalommal figyelte a Népszövetséggel és a hitelezőkkel folyó tárgyalásokat és hozzájárulását adta a tervezett törvényekhez is. Bizalma Maniu kormányával szemben kitüntető és nyilvánvaló volt.

S e bizalomnak közepette érte utól a kormányt a válság.

Mi okozhatta ezt a rendkívüli és váratlan fordulatot?

Az ok szinte nevetséges. Marinescu Gabriel ezredes, a bukaresti



rendőrség főkapitánya, újév napján körlevelet intézett alantásaihoz. Ennek a körlevélnek egyes kitételeit Mihalache belügyminiszter sértőnek találta magára nézve. Hasonlóképpen sérelmezte a belügyminiszter a csendőrség országos főparancsnokának, Dumitrescu tábornoknak egyik napiparancsát is, amelybe oly természetű állítás foglaltatott, mintha a belügyminiszter nem viselné szíven a csendőrség érdekeit.

A belügyminiszter, akinek egyébként jogában lett volna két alantása ellen a fegyelmi vizsgálatot megindítani, az elégtételnek meglepő formáját óhajtott: Elment az uralkodóhoz, akitől azt kérte, hogy a két renitens tisztet mozdítsa el helyéről.

A belügyminiszternek ebből az eljárásból önként következik az, hogy Marinescu és Dumitrescu nem a kormánytól függő közigazgatási szakemberek, hanem az udvar bizalmasai kényes posztjukon.

Mihalache kérésére a király határozott „nem”-mel felelt. Bármily nagy volt tehát a királynak a kormány iránti bizalma, oly erős mégsem volt, mint a főtisztekhez való ragaszkodása.

Miután a kabinet ismételen és hiába kísérelte meg az uralkodót arra kérni, hogy a csendőrpáncsnokot és a rendőrfőkapitányt távolítsa el,

a kormányválság nyíltan is kitört. A kormány mindenekelőtt abbahagyta a Népszövetséggel folytatott tárgyalásokat, mert kritikus helyzetében nem hajlotta ennek a nagy borderejű győzedelmesnek a felelősségét vállalni.

A miniszterelnök telefonilag Lazarekette ezután a Svájcban tartózkodó Titulescut, aki a kivételes tehetségű diplomata minden ügyességét latba vetette, hogy a kabinet és az udvar között egyezséget hozzon létre.



— Mikor e sorokat írjuk, döntés még nincs. Titulescu A valószínűség az, hogy ha a kormány távozik is, a nemzeti-parasztpárt a mai parlamenttel mégis uralmon marad, csupán a miniszterek személyében történik változás. A kombinációk szerint Pop-Cicio István, a képviselőház elnöke, vagy Vajda Sándor kerülnek a kormány élére. Megemlítik Mironescu nevet is.



Pop-Cicio Miután távolról sem valószínű az, hogy az uralkodó a tisztek körül kitört, presztizs-kérdéssé növekedett harcban engedni és a rendőrprefektust, meg a csendőrpáncsnokot elbocsátani, tehát a megtoldozott-megfoltosított kormány csak kevés autoritással kezdhethetné meg működését és nem valószínű, hogy sokáig maradna hatalmon.

A Vasárnapi Lapok lapzártakor vesszük a hírt, hogy fenti feltételeinket a politikai élet robogó menete igazolta: csütörtökön este Maniu Gyula úgy a maga, mint kormánya nevében beadta lemondását.

OLASZORSZÁG KIRALYNŐJE KAPJA A SZENTÉV ARANY- RÓZSAJÁT



Az idei szent év alkalmából a megadott aranyrózsát a pápa az olasz királynőnek ajándékozza. 1925-ben az aranyrózsát a spanyol, 1929-ben pedig az angol királynő kapta.

És ez történt a nagy világban:

Japán függetleníteni akarja Jehol tartományt — Japán előretörése sérti az angol és amerikai érdekeket — Francia megerősödést jelent a japán hadisiker — A bombay-i adó-lázadás — Dublin választ és barrikádokat emel — Lever-ték a spanyol forradalmat, de s harcok még mindig lángolnak — Kettészakadt Hitler pártja — Hindenburg válaszul — Pierre Cot a békés revízióról és Franciaország revíziós kísérleteiről — Stalin beszámol a négyéves eredményről és közben háborút jósol

Az elmúlt héten az európai politikában csend volt. Inkább Ázsia szerepelt a — porondon.

A japán—kinai háború tartja feszült izgalomban a világot. Japán nem csinál már titkot abból, hogy mit akar. Egész nyíltan bevallja és megmondja, hogy

el akarja a Jehol tartományt Észak-Kínától szakítani.

Jehol Észak-Kína, Mandzsúria és Szovjetország között fekszik. Ha Jehol nem Kína birtoka,

hanem önálló és független ország, úgy ütköző-állam lenne a három világhatalom: Japán, Oroszország és Kína között.

A tavaly okkupált, majd függetlenített Mandzsúria nincs biztonságban, mert arra bármely pillanatban rátörhet Kína és nekimehet Oroszország, ami pedig bízhatatlannak Japan érdekeit sértene. Ezért okoskodta ki Japán, hogy Jehol függetleníteni kell, hogy ezáltal a három birodalom közé egy ütköző, ugynevezett Puffer állam kerülhessen.

Jehol Mandzsúria sorsára jut

Nagyon természetes, hogy Japán egy lépéssel majd tovább megy abban a pillanatban, amelyben Jehol tartománya független. Bizonyára olyan függetlenséget kíván majd Jeholnak, mint amilyen független ma Mandzsúria, amely, ha jogilag nem is de valójában Japán fennhatóság alatt áll.

Sanghaj-Kvan elfoglalása, Pogranicsnaja kikötő veszélyeztetése mind csak előcsatározások ahhoz a nagy rohamhoz, amely majd a Jehol tartomány ellen indul.

Az esetet nagyon komplikálja, hogy Jehol függetlensége és Kína megnyomorítása nemcsak a Távol Keletet, hanem Európát és Amerikát is nagyon izgatja. Nagy amerikai érdekek, sőt angol érdekek fűződnek ehhez, hogy a mai állapot változatlan maradjon és a Távol Keleten Japán ne erősödjék, mert Japán erősödése politikai és francia imperializmus megerősödését is jelentí.

A Népszövetség súlyos helyzetben van, mert bele kell folynia a konfliktusba. Japán annakidején a Lytton-jelentés tárgyalása alkalmával kijelentette ugyan, hogy ha nem adnak neki igazat, kilép a Népszövetségből, de nem lépett ki és így a Népszövetségnek közbe kellene lépni, de — nem mer közbelépni. A Népszövetség a legszívesebben venné, ha Japán tényleg kilépne tagjai sorából, mert ebben az esetben nem kellene „igazságot” tennie. A Népszövetség ugyanis nagyon tisztában van azzal, hogy

abban a percben, amelyben köz-

belép, az európai béke is felborul,

mert az angol—francia és másfelől a francia—amerikai távolkeleti el-lentét — Genfben robban.

Ez az oka annak, hogy Európa idegesen és feszült hangulatban figyeli a kínai—japán háború minden újabb fázisát.

Lázadások fele

A japán—kinai konfliktustól függetlenül Ázsiában még egyéb bajok is vannak. Bombay az elmúlt héten lázadásba tört ki. A mohamedán törzsek lázadtak fel, mert nem bírták és igazságtalannak tartják a nagy adókat. A felkelés a végén a hinduk ellen fordult és úgy jelentik, hogy 300 halott maradt a csatában. Ezenfelül Bombayben felgyújtottak egynéhány száz házat is.

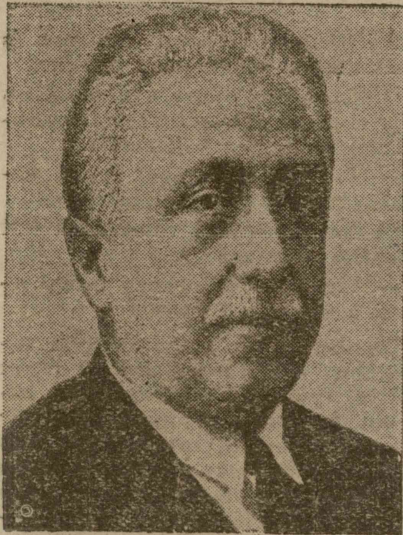
Európában is volt egynéhány komolyabb összeütközés. A németországi állandó kommunista-hitlerista összeütközésekről nem is szólunk ez alkalommal, hanem inkább arról, hogy Írországban Dublinban, su-



De Valera lyos összecsapások voltak. A Cosgrave pártja ütközött meg De Valera pártjával. Barrikád-harcra került a sor. Az összeütközésnek nem volt különö-

sebb oka, legfeljebb annyi, hogy Irország most választások előtt áll.

Az írországi összeütközésnél sokkal súlyosabb, már szinte forradalmi jellegű volt az a felkelés, amelyet az andaluziai és spanyol anarchisták rendeztek, akik vasárnap



Zamora

már elfoglalták a főpályaudort, a rendőrfőnökség épületét és egy lakóházat. Már-már úgy látszott, hogy a nagyszerűen előkészített és megszervezett puccs sikerül, amikor mégis a kormányhű csapatoknak sikerült a kiobbant forradalmat elfojtani.

Ez azonban nem jelenti azt, mint-ha Spanyolországban még mindig csend volna és Zamora köztársasági elnök hatalmát biztosnak tarthatná. Sevillában tovább folynak a csatározások és a munkásság általános sztrájkot proklamált, melynek kapcsán terrorizálta a közúti forgalmat is úgy, hogy az teljesen szünetel.

A német jobb-pártok egymás ellen törnek

Németországban is zavaros a helyzet. Az ellenzéki pártokban bomlási folyamatok jelentkeznek. Hitler legkitűnőbb emberei: a két Strasser, Gregor és Otto, valamint Röhm kapitány odahagyták és ezek Schleicherhez akarnak csatlakozni, így aztán Hitler arra kényszerült, hogy régi és ádáz ellenségével, Papennel kezdjen tárgyalásokat. Ebben a küzdelemben Schleicher előnyben van, mert amennyiben Strasserrel és Röhmmeel megfelelő számú nemzeti-szocialista voksot szerez, úgy a január 24-iki parlamenti megnyitás alkalmával nem szavazzák le és hatalmon maradhat.

A német belpolitikai helyzet külsőszíni mögé azonban egész tisztán belátni mégsem lehet. Hindenburg valójában Papent szeretné vissza,

Pierre Cot és a revízió

aki régi bizalmasa és különösen fiának, Hindenburg ezredesnek barátja, habár reá nézve Papen is veszedelmet jelenthet, mert Papen voltaképpen monarchista. A monarchistáktól való félelem kényszeríti tehát az elnököt arra, hogy Schleicher pozícióját tartsa, aki viszont a Strasser-frakcióval akarja pártját és többségét megerősíteni.

A német eseményeket Európa nyugodtan nézi, mert a német belpolitikai változás az eseményeken nem sokat változtathat. Akárki jön: jobboldali pártok koalíciója jön, amelyek egyaránt intranszigns politikába kezdenek. Annál idegesebb a hangulat a revízió kérdésében, amelyet egyfelől Olaszország, más-

felől Anglia sürgetnek, mert a revíziótól a gazdasági megerősödést várják. A revízió kérdésében most nyilatkozott Pierre Cot, aki kijelentette, hogy a békeszerződések már akkor is revízió mentek át, amikor a németek jópótételi fizetéseit elengedték és akkor is, mikor maga Franciaország a háborús adósságok revízióját követelte. Pierre Cot, akit most Franciaország a Népszövetségbe delegált, kinyilvánítja még, hogy maga is hiva annak, hogy a békeszerződések alkalmazkodjanak az élet mai üteméhez, de semmiestre sem hiva az erőszakos revízió, csak annak, amely a Népszövetségben át és békés megoldással keresztelhető.

Stalin háborút jósol

Nagy feltűnést keltett még Stalin beszámolója, aki az ötéves terv megvalósításának negyedik évfordulóján oda nyilatkozott, hogy az ipari tervet nem lehetett százszázalékosan megvalósítani, mert Szovjet-Oroszország az utolsó négy hónapban arra kényszerült, hogy hadianyagot

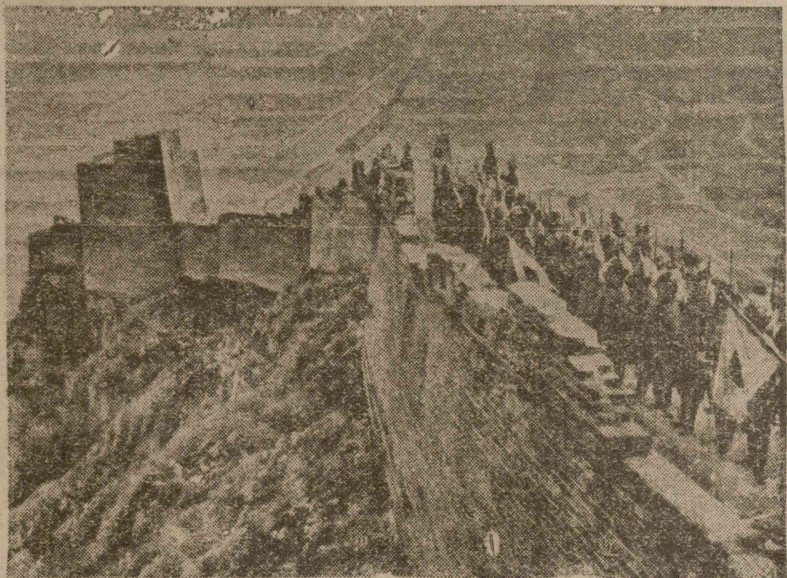


Stalin

gyártson. Stalin ugyanis azon a véleményen van, hogy egyrészt a Távol-Kelet eseményei, másrészt pedig az a körülmény, hogy nem tudott valamennyi szomszédjával megnemtámadási szerződést kötni, előbb-utóbb háborúba sodorja az orosz birodalmat.

Stalin pesszimista jóslata az európai diplomáciát nagy izgalomba hozta.

Japán katonák a kínai fal előtt



Sanghai-Kuan városa mögött húzódik el a nagy kínai fal egyrésze. A kép előterében japán katonai csapat áll, amely Sanghai-Kuan városának elfoglalását katonai parádéval ünnepli.

GAMBETTA

halálának ötvenedik évfordulójára

írta: id. HALÁSZ GYULA

A Tuileriák Kertje bejáratánál, Páris egyik legszebb helyén a Gambetta monumentális szobra. A hatalmas emlékmű mindegyik oldalán köbevéselt idézetek a nagy francia szónok és államférfiu beszédeiből. Elmitt az általános választói jog himnusza; buzdítása a francia ifjúságnak, legyen hűve és harcosa a szociális szolidaritásnak; amott a megpróbáltatás óráiban, Szedán után a lángoló biztatás: franciák, emeljétek fel a lelketeket és elhárítottok. A harmadikon a ma is szüntelenül hallott védekező szólam az imperializmus vádjá ellen: szemünkre vetik, hogy szenvedélyesen szeretjük a hadsereget. De ez nem harcos szellem. A szívünk nem véres ideálért dobog, hanem, hogy a jövőre számíthassunk.

Gambettának a haza és a köztársaság. Arany betűkkel a hálás haza vésette a felírást nagy fia szobrára, akít a köztársaság atyjának, megteremtőjének tisztel.

Az olasz származású, egyszerű családból származó Gambetta, akinek 1882 december 31-én éjjelkor történt halála ötvenedik fordulóját a francia demokrácia, élén a kormánnyal, fényes ünnepek közt fogja megülni, inkarnációja volt az igazi republikánus érületnek s annak a szilárd akaratnak, hogy a köztársaság eszméjét és rendszerét minden poklokön át diadalmassá és állandóvá kell tenni.

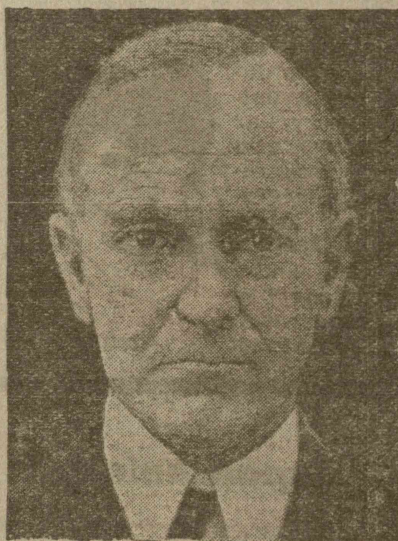
Karrierje épp oly bámulatos, mint tehetsége, tettvágya és kitartása a támadások sodrában. A tizéves talián matrózfiúból, aki Chilébe egy hajón utazik Garibaldi-val és Mastai abbéval, a későbbi IX. Pius pápával, a francia kormány elnöke, Franciaország sorsának intézője és a harmadik francia köztársaság megalapítója lesz.

Forradalmi szelleme már kora ifjúságában feltör: az iskolában egy szünet alatt elégeti Lajos Napoleont, a későbbi császár képét. Párisban, ahol a híres Crémient irodájába kerül, mialatt ügyvédségre készül, mindenkit bámulatra ejt csodálatos memóriájával, nagyszerű dialektikájával, a történelemben és a klasszikus irodalomban való jártasságával. De neve akkor válik igazán ismertté és népszerűvé, s ő maga akkor veti bele magát egész izzásával és szilajságával a politikai arénába, amikor egy politikai perben, a hatalmas üldözöttjét véde, a hallgatóság viharos tetszése közt zuzza pozdorjává az államügyész álláspontját, s ezzel halálos sebet üt a december 2-iki államcsiny rendszerén.

Az elhanyagolt külsejű néptribun

a legközelebbi választáson játszva veri le Lessepset, a Panama-csatorna építőjét és Carnotot, a későbbi köztársasági elnököt. Harmincnégy éves, mikor a parlamentbe kerül, de már anélkül, hogy közkatona lett volna, a radikális és republikánus párt vezére. Programja a nép teljes szuverenitása. Minden tőle eredjen, minden az ő javára történjék.

Mirabeau óta nem volt olyan szónoka sem a francia parlamentnek, mint Gambetta. Tüzes, magávalragadó, faszcináló, s amellet tartalmaz és átgondolt. Ellenfelei dühöngő örülnek mondták, de Gambetta szilajságában is józanul, öntudatosan vallotta a valódi rend,



Calvin Coolidge, az Amerikai Egyesült Államok volt elnöke, 50 éves korában szívizélhűtésben meghalt.

az abszolút igazságosság, a teljes szabadság és egyenlőség elvét.

Köztársasági eszménye realizálását a háborús katasztrófa nagyban előmozdította. Gambetta az utolsó percig bizott a Bismarck békeszólamaiban, de Szedán után maga állt a nemzeti ellenállás élére s előbb mint belügy-, majd mint hadügyminiszter törhetetlen odaadással szervezte védelemre a hadsereg megmaradt foszányait. Mikor már Páris körül volt véve, légömbön szökött ki a városból, s most már a vidékről küldte mindenfelé buzdító, bátorító proklamációit. Még Bazame árulása, Metz feladása sem törte meg hitét az ellenállás sikerében:

a külföldhöz fordult az egy és oszthatatlan köztársaság nevében.

Hiába Jules Faure a kamarában még ezzel az intéssel akarta visszatartani hazáját a háborútól:

— Ti Franciaországot óriási kasszárnyává akarjátok átalakítani?

Es Niel képviselő válaszában lett tragikus igazsága:

— Vigyázzatok, nehogy óriási temető képét adjátok neki!

Gambetta, aki maga is több ütközetben vett részt, (kabátját német golyók lyukgatták keresztül) a békékötésbe sem nyugodott bele. Bár a csata elveszett, mert mint Jules Ferry mondta, szamarak vezették az oroszlanokat, bizott a forradalom feltámadó lehetőségében és Franciaország igazságában. Mikor a köztársaság ideiglenesen megalakul, népszerűsége és tekintélye olyan nagy, hogy egyszerre kilenc mandátum közül választhat. Kamarai elnök, majd miniszterelnök, akinek programja a köztársasági intézmények biztosítása, az egyház és állam szétválasztása, a kötelező, világi, ingyenes oktatás, a szociális szolidaritás megteremtése. Monarchista támadások és belső pártviszályok lemondásra és visszavonulásra kényszerítik, de elveiért éppugy tovább küzd, mint Elzász-Lotharingiáért. Az a béke — mondja — melyet területek elragadásával kötöttek, nem lehet végleges béke. Az csak újabb agitáció forrása, törvényes és állandó izgatás a háborúra. Az elzász-lotharingiaiak készek rá, hogy a háborút ma, holnap, bármely pillanatban újra kezdjék. Európa nem hagyhatja jóvá a frankfurti szerződést, melyet — s ezt az az egész világ népei előtt hangosan vallják — semmisnek, érvénytelennek nyilvánítanak s megesküsznek mind a maguk, mind gyermekeik nevében, hogy Elzászt és Lotharingiát örökké követelni fogják.

Az ünneplő Franciaország ma újra birtokában az elszakított területeknek, s kétszeres halálával gondolhat Gambettára, aki az örök jogot fanatikus elszántsággal proklamálta. De vajjon a nagy hazafi hitvallása a francia nemnemsobáival, nem ad-e tápot a német nacionalizmusnak is, hogy újra és örökre akarja az elvesztett tartományokat?

Gambetta nagysága a demokrácia elveinek hű és elszánt szolgálatában, s abban a történelmi valóságban van, hogy az 1875-iki alkotmányt, melyen a harmadik francia köztársaság felépült, hatalmas államférfiu és szónoki erejével diadalra juttatta.

Masaryk Madách sirjánál

Masaryk délszlóvenszkói útja alkalmából egy késő őszi nap alkonyán felkereste az alsósztrigovai Madách-kuriát, kiment Madách kriptájához és egy magyar felirással diszitett koszorút helyezett a szarkafág lábához. Az emberi kor végső határához közeledő Masaryk a környezetében lévőknél „Az ember tragédiája” eredeti idézeteivel alátámasztotta néhány kegyeletes magyar szóban méltatta a halhatatlan költő emlékét és kijelentette, hogy sirjának gondozása a csehszlovák állam örök kötelessége.

Aki Masaryk ielki életének jelentősebb stációit ismeri és tudja róla, hogy szelleme a platói bölcsélet tisztaságában nőtt a ma fákiájául, az ezen a megrendítően emberi gesztuson, ezen a hideg ősz sárga-zöld avarjából a testvériség örök tavaszába simuló találkozáson nem lepődhetik meg. Ez a sztrigovai zarándoklás „Az ember tragédiája” költője sirjához, ahhoz a költőhöz, akinek tragédiájából az emberiség szabadsága, emelkedése, az ember eszméért élő és küzdő lelke magasztos pillanatai sugároznak, melyek azokhoz az örök utitársakhoz, akik a kis kovácsinast Hradsin biborfüggönyei, gobelinjei közé vezették, hogy az „Új Európa” egy új államnak legyen megalapítója, első vezetője.

Nekünk, az utódállamok keretein belül élő magyar népkisebbségeknek ez a sztrigovai jelenet mást is mond. Jelenti, hogy a humanitás, a szeretet útja az érzesen, szépségen át vezet és aki meg akar bennünket ismerni, annak csak nagyjainkhoz, évezredes kultúránk örök kincseihez kell közeledni.

A 83 éves Masaryk élete utolsó szakaszán ismerte meg a tragédiát és elment a költő sirjához, mert meg akarta köszönni a nagy életműt. Lesz-e Masaryk megértő, szívből jövő gesztusának gyakorlati eredménye? Megismernek-e bennünket jobban és keressük-e mi is a velünk együtt élők szellemiségét, költészetünk és irodalmunk kincsét, hogy egymást megismerve, együtt haladjunk azon a göröngyös úton, amelyen Új Európa mai kálváriája vezet?

Apró mécsesek világánál idézzük a jövőt és higgyünk Masaryk humanitása eszményének alapvető gondolatában, hogy minden nemzet egyformán jogosult a tisztult emberiség ideáljainak megvalósítására és az egyetemes emberiségnek, éppen úgy, mint Madáchnak, sohasem lesz a fontos: Miltiades, Tankréd, Keppler, vagy Danton lesz-e a megvalósító, csak az ideál, ami az emberiséget előbbre viszi.

MAROS TAMÁS

Marosportustól — Moszkváig

A háborúelőtti Erdély és a háborúelőtti Budapest

Ha hibáztatható a „Marosportustól — Moszkváig” c. könyv valamilyen, úgy művészi pongyolaságában hibáztatható. Olyan mondanivalók mellett azonban, amilyenekkel ez a könyv tele van, a megírás stílárís módja másodrendűvé süllyed.

Ezt a korszakot, a magyar galliellisták idejét és azt, ami őket kitermelte: a Kunovics Mór körül étklenkedő, valóban diluviális képzeteket keltő urhatnáságot még nem irták meg — a Kunovics Mór szempontjából. A csupa-ideg, csupa-intellektus, csupa finom csáp Kunovics Mór, Berkovics Renée, Ágoston Péterek, Kunovics Jánosok és a forradalom elébe nőtt sok társuk történelemmé lett idejét én működését még nem irták meg. Holott kelesztő kovásza voltak a Nagy Kezűnek, amely, hogy elégett, és amelyből hogy nem sokáig chettünk — nem ők voltak az okai.

Maros Tamás — akinek már csak neve belső értéke miatt is le kellene vetnie inkognitóját — masszívnul, telefuttatva vérrel támasztja fel

elénk a regény színhelyét és alakjait: a Székelyföld fővárosát, nyárson sült levegőjével, borpárájával és az 1910–14-es Budapestet. Sok tudás és sok butaság halmozódott fel ebben a könyvben. A tudás az írótól és a főhőstől való, a butaság pedig a hatalmasan tenyésztett császári és királyi butaság volt, főterméke annak az időnek és mellékterméke a világ képe darálásának mind a mai napig.

Kunovics Mór marosvásárhelyi orvos és zenész és később János nevű fia szolgáltnak itt szűrőként a közvetlen háborúelőtti áramlatoknak: — finom platina és piszok, szemrontó por fuj át pórusaikon. Vegyelmezések idejét éljük, közeledik a Kor, amelyben kémiai képlet szerint tesszük össze ebédünket, gondolatainkat. Jó lesz tehát ismerkedni az anyaggal. A „Marosportustól — Moszkváig” pedig egy egész székkirakományt tartalmaz mindabból, amiből gyermekeink számára örökséget kell selejteznünk.

(b—j.)

Uj könyvekről

Írta: KOVÁCS GYÖRGY (Kolozsvár)

A háboru utáni magyar irodalomban új szint és különös értéket jelent a proletárköltészet. A hivatalos magyar irodalommal propaganda szelleménél fogva, hadilábon áll, éppen úgy, mint annakidején Ady Endre és a köréje csoportosult Nyugat-írógárda. Az új magyar szocialista költészetet mégsem lehet elhallgattatni, nem lehet vízbefojtani, mert nagy művészi erők s ezenkívül szociális hatóerők is feszülnek benne. Persze nem értem ezt Keleti Sándor, vagy a tehetségtelen Ady-epigon Győri Dezső költészetére. A plakátköltészetre.

JÓZSEF ATTILA

Nemrégiben jelent meg Pesten József Attilának egy verseskönyve „Külvárosi éj” címen. Egészen új tartalma teltségnek a könyv az Világirodalmi szempontból ahhoz a költészethez tartozik, melyet legvilágosabban az orosz Majakovszkinál ismerhetünk meg, aki annakidején verseit kizárólag a kollektív érdekek szolgálatában írta. Így himnuszokat szerzett a magánpalinkafőzdek ellen, ódákat költött a szappan hasznosságáról és balladákat az utcanepréről.

Ezt sem mondhatjuk rá József Attilára. Tény, hogy költészetének célja a kollektív ideál, a szocializmus. De az eszmé a legmélyebb művészi átélés után pattan ki verssé. A munkásosztály széles tömegei, különösen a lerongyolódott kisparaszttömegek szólnak meg verseiben. Igyekezik levetkőzni a költészet hagyományos romantikáját, amiről azt hitte az ember, hogy enélkül nem is létezik költészet. És — ime, — József Attila bizonyosságot tett, hogy van. Realizmus és mégis művészet. Mégis tud tömeget feloldani végtelen Lullámu művészeté. Ady után talán ez az új hang a magyar lyrában. Új hang, a sötét munkássorsok hangja, szegény munkásleányok álmának sápadt, mégis forradalmi erejű vetülete. Azonban még van benne egy kis romantika, a szentimentális hangú költészetnek romantikus holdvilága néhol előcsillan a „Külvárosi éj” sorraiban. De reális életet látunk ennél a romantikus fénynél.

ÉSZAKI ROKONAINKNAL

A fiatal kolozsvári tanárnak, dr. Jancsó Elemérnek jelent meg ezen a címen egy könyve, amelyben a IV.-ik finn-ugor kongresszus alkalmával szerzett tapasztalatait írta le. Azt hinné az olvasó, amikor ezébe veszi ezt a könyvet, hogy egy száraz geográfiai leírást fog apni Európa északi államairól. Utírás, de több ennél a műfajnál. A könyvnek nemcsak szórakoztató a célja, hanem szociális, művészeti és gazdasági bepillantást ad a kicsiny északi népek életébe, apeső nemcsak a külső színt látja, hanem az északi államainak, nemcsak a természet szépségeit látja. Meglóg kiránduló társaságtól Rigában s nyomorgó munkanélküli negyedbe megy ahol meglátja a fényűzéssel, nagy palotákkal, szörnű szobrokkal elleplezett igazi életet. Az északi népek nacionalizmusát figyeli, aztán a kisebbségi kérdést. Látja például Finnországban a fejlett falu-kultúrát, amelynek ősi, népies színe Északon is kezd elfakulni Középeurópa hatására, a város a praktikum, a célszerűség kényszerítésére. Meglátja a baltikumi népek életének nagy hibáit és erényeit s azokat vonatkoztatja a mi erdélyi kisebbségi életünkre. Rengeteg korszerű észrevétele van, a mélyen látó szem látása s éppen ezért igen csodálkoztam, amikor a könyv címlapján az „Erdélyi Lapok” firmáját láttam. Nem tudom, hogyan kerülhet ez egy kalap alá a kis könyv progresszív hangjával.

Leginkább lekötötték érdeklődésemet azok a fejezetek, amelyek az északi államok két világ közötti aggodalmaskodását, őrlődését tárgyalják. Mert északon két termelési és ideológiai rendszer hullámainak ütközöttje van: a kommunista szovjeté és a kapitalista Európáé. És Jancsó ügyesen megérzi az északi népek mentalitásában, politikai, meg közéletüknek minden rezzenésében azt a különös vonást, amit ennek a két világnak közös hatása vált ki.

Nem egyszerű utleírás ez a könyv. Több. Néplátás, életük apró rezzenései mögé pillantás.

ZSENI A PONYVAFÜZETBEN

Szabó Dezsőnek jelent meg egy füzet, sárga borítókkal: „Feltámadás Makucskán”. Semmi nyoma a robusztus Szabó Dezsői művészetnek. Tipikusan pamfletírás. Egy keserű közlegyintés, amelyben még benne van a faluideológia. Sőt: ez az egész.

A parasztkérdés jut eszembe, mely az erdélyi magyar életnek is alapja. Ezt fedezte fel Szabó Dezső régen és ezt kell felfedeznie az erdélyi magyar értelmiségnek is. A zseni nyolc lejes sárga füzetbe került, de a gondolatnak élnie kell, terjednie kell. Kelet-Európa válsága a parasztkérdésbe fut össze s ez a mi erdélyi magyarságunknak is válsága. Itt kell tennit Itt kell utat után tapogatózni!

Gyenes Lili női zenekarának világ útja

A budapesti Labriola-színházban naponként megújuló tapsvihár kíséretében koncertezik színes magyar ruhában Gyenes Lili zenekara, mely hosszú és változatos turné után jött szerepelni oda, ahonnan egy év előtt elindult. Az öltözében, rövid beszélgetés során szinte kaleidoszkópszerűen pereg le egy esztendő sok-sok élménye.

— A női zenekar megszervezése — beszélte a művész — Augenfeld Jenő ötlete, aki a világhírű Berényi zenekarnak is megszervezője és menedzsere volt. Itt próbáltunk naponként a Royal-szállóban, ahol egy alkalommal próba közben meglepett bennünket Labriola Bernardo. Nyomban szerződtette a társulatot a Ronacherba. Bécs annyira a szívembe fogadott, hogy kivilágított autóbussunkat Zigeunerin-expressznek nevezte el. Bécs után Berlin, utána Skandinávia, negyven koncerttel. Hollandiál Sosem felejttem el, hogy mennyire ünnepeltek bennünket.

Hangversenyekre egyesületek vonultak ki zászlókkal és taps közben felénk lengették. Franciaországban annyira fellelkesítettük a közönséget, hogy egy egyébként magyartóló lap is melegen irt rólunk s velünk kapcsolatban a magyarokról.

A sok apró élmény közül egyike a legkedvesebbeknek a leydeni diákok ovációja, amely abból állott, hogy tótágast álltak előttünk. Skandináviában az egész zenekart megmintázták marcipánból, élen velem. Kénytelen voltam magamat elfogyasztani mások lelkesedéséből.

Brüsszelben a belga királyi pár jótékony koncertjén Jack Hiltonval szerepeltünk és igazán nem maradtunk sikerben mögöttük. Egy dán újságíró magyarbarát felesége, Rawa Loro, aki nálunk gyermekfoglalkoztató műhelyeket állított fel, fellépésünk eredményeképpen ötezer pengő értékű nyersanyagot küldött a magyar műhelyeknek.

ANNY ONDRA ÉS SCHMELING — JEGYESEK



Anny Ondra jelenleg Bécsben tartózkodik, ahol egy skót tárgyú filmben szerepel. Természetesen Bécsben tartózkodik ugyanekkor Schmeling, a nehézsúlyú világbajnok is. Belső körökben azt állítják, hogy Schmeling rövidesen eljegyzik Anny Ondrát. Képünk Anny Ondrát ábrázolja a Bécsben készülő film felvétele közben, akinek felvételeinél Schmeling (s) is — asszisztál.

Művészeti hírek

GOYA-KÉPEK

A Madrid mellett lévő Escorial kolostor egyik mellékfolyosóján elbanyagolt állapotban már évtizedek óta függött két kép, amelyek VI. Carlos volt spanyol királyt és Maria Lujza királynét ábrázolják. Dr. Sancho Rivera spanyol műtörténész most kétséget kizáró módon megállapította, hogy ezeket a festményeket Goya készítette és értékük szinte felbecsülhetetlen.

KIFÜTYÜLT SZINESZ

A párisi Comedia Francaiseben Gerald „Krisztina” című színművének bemutatása alkalmával kifütyülte Francen színészt, akit a színház most szerződtetett. Minden jelenetet megzavart a füttyszó és a lármá, végül Francen ellenfelei és a többi néző között verekedésre került a sor, aminek a rendőrség vetett véget.

A MŰVÉSZ ÖZVEGYE

(O.) Schmedes Pálné, a híres énekes özvegye, veronállal megmérgezte magát. Ez már az ötödik öngyilkossági kísérlet, amelyet híres férjének halála óta elkövetett. Schmedesné, habár nagy vagyont örökölt a férje után, anyagi zavarokba került és részletre vásárolt különböző értékes tárgyakat, amelyeket eladott, még mielőtt a részleteket megfizette volna. Ezért egy hónapi börtönre ítélték. Amikor megtudta, hogy kegyelmi kérvényét elutasították, öngyilkosságot kísérelt meg és bucsulevelében azt írta, hogy nem tudja elviselni azt a gondolatot, hogy Schmedes özvegye börtönbe kerüljön.

A tenger lenekén elzárt szénmezőt bányásznak az angolok

Néhány évvel ezelőtt egy vakmerő technikai tervet pendítettek meg Angliában, amelynek kivitelét annakidején ugyan elhalsztották, most azonban rövidesen megvalósul. Arról van szó, hogy

kiemelnek egy tengeralatti sziklaktól védett szénmezőt, hogy a mélységben pihenő fekete gyémántot kibányáshassák. A terv kivitelével megbízott londoni mérnökök szerint, ez a munkálat a technikának a Szezei-csatorna építéséhez hasonló rekordteljesítménye lesz.

A szénmező a Durham grófságbeli Slaham kikötő közelében fekszik. Kiemelése eddig azért késett, mert a szénét magabarejtő sziklatömböt állandóan hullámok takarták. A kincsek kiaknázásának az élén, a terület tulajdonosa, egy angol arisztokrata áll, aki a szakértők egész seregét hozatta a helyszínre, hogy a kiemeléssel kapcsolatosan célszerű tanácsokkal szolgáljanak.

Egy oxfordi geológus, aki éveken keresztül foglalkozott a problémával, végül is olyan megoldással lépett fel, amelynek a segítségével a tenger mélyéről az első tonna szén kibányászták.

A kincsek kiemelése eddig ugyanis azért volt lehetetlen, mert a hatalmas víztömeg a szikla repedésein keresztül állandóan a tengeralatti hegység belsejébe nyomult. Mindezen azon mulott, hogy a szikla hatalmas repedéseit valahogyan betömjék. De hogyan? A felelet nagyon egyszerű, kivitele azonban jóval nehezebb.

A vizet, amely minden másodpercben hihetetlen mennyiségben hatol a szikla repedéseibe, jéggé kell változtatni,

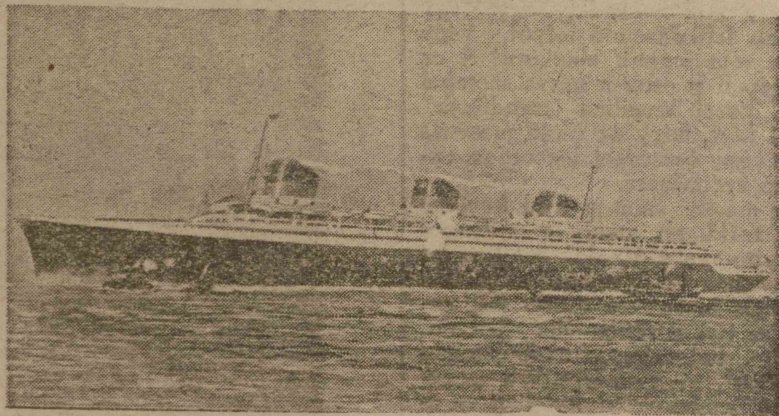
hogy a sziklafal a hullámoknak ellenálljon. A mérnökök mintegy 100 méter mélységű, husz centiméter átmérőjű lyukat furtak a sziklába, amelybe egy fémcsövet helyeztek. A csövön keresztül az alacsony légmérsékletet gyártó készülékek egész halmazát bocsátották a mélybe. Bizonyos idő múlva eltávolították a csövet s a különböző vegyi folyadékokkal töltött készülékek rövidesen a kívánt hőmérsékletet idézték elő.

Ezek a munkálatok közel egymillió fontba kerültek, ami még angol valutában is messzerű összeg, de ha tekintetbe vesszük, hogy a tengeralatti szénbányából

rövid idő leforgásával egymillió tonna szén lehet bányászni évenként,

már megértjük, hogy nem takaróskodtak a kiadásokkal. A hullámok alatt elterülő szénbánya egyébként olyan hatalmas, hogy a szakértők számításai szerint csak száz év múlva lehet kimeríteni.

A Normandie, a világ legnagyobb hajója



Az Atlantique katasztrófája nyomán megállapítást nyert, hogy a világ legnagyobb hajója azért a franciák kezén maradt. A hajót csak nemrégiben, 1932 október 29-én bocsátották vízre és annak „Normandie” a neve. A Normandie 75 ezer tonnás, 311 méter hosszú és 36 méter széles. Gépeinek maximális teljesítőképessége százhatvan ezer lóerő.

1933

a felfedezések jubileumi éve

1933-ban egész sereg találmány és felfedezés jubileumát ünnepli meg a tudományos világ. 150 évvel ezelőtt készítette Montgolfier az első leggömböt. Faraday és Barlow 1823-ban építette az első elektro-motort. Száz évvel ezelőtt állították össze Gauss és Weber göttingai professzorok az első használható villamos távirót. Farady 1833-ban vetette meg az elektrolitikai törvények alapját s ugyanez évben találták fel a stereoszkópot is. 1865-ban készítették az első rotációt. 1883-ban keletkezett az elektron-elmélet s ugyanakkor fedezte fel Koch professzor a kolera bacillust. 1893-ban konstruálta Diesel mérnök a hasonló nevű motort s ugyanez évben bukkant Behring tanár a difteritisz szűrőjére.

Az 1903-as év sem kevésbé jelentős tudományos szempontból: ekkor építették az amerikai Wright testvérek az első használható motoros repülőgépet, miközben Marconi a drótnélküli táviróval kapcsolatos kísérleteihez fogott.

Ugyanez évben konstruálta Zsigmondy és Seidentopf az első ultramikroszkópot. 1915-ban lépett fel Einstein professzor az azóta híressé vált relativitás-elmélettel s ekkor lepte meg atomteóriájával a tudományos világot Nils Bohr is.

A két Bragg 1915-ban leplezte le a kristályrendszer rejtélyeit. Moseley megalapította a Röntgenspektroszkópiát. Meissner pedig megépítette az első lámpás rádiókészüléket.

1923-ban fedezték fel az insulint.

A tudomány mecénásai

A gazdasági válság, mint mindennél, Amerikában is érezteti hatását és így a tudományos kísérletekhez és utazásokhoz szükséges anyagi eszközöket ott is nehezen tudják előteremteni. Amerikában most komoly gondokat okoz, hogyan lehetne a legjobb reklámot csinálni a tudományos kutatásoknak és hogyan lehetne ilymódon leghamarabb pénzhez jutni?

A kérdés felvetői természetszerűen elsősorban a gazdag emberekre gondoltak, akik Amerikában még mindig meglepően nagy számban vannak s akikhez elsősorban egyéni

hiúságokon keresztül igyekeztek hozzáférközni, hogy nevüket a tudományos kutatásokkal kapcsolatban megörökítsék és „halhatatlanná” tegyék.

E gondolatmenet alapján Amerikában igen nagy számú tekintélyes tudós, tudományos alapon álló, de üzleti jellegű konzorciumokat létesített, amelyek azután jól és alaposan kiképzett embereik útján a felső tízezer körében igyekeztek a szükséges anyagi eszközöket felhajtani. Ez körülbelül ugy folyt le, hogy az illető megjelent egy ismert

amerikai milliomosnál, akivel közölte, hogy legközelebb tudományos expedíció indul ismeretlen vidékek felfedezésére. A tudós kilátásba helyezte a milliomosnak, hogy egy újonnan felfedezendő folyót, vagy hegyet róla fognak elnevezni és ez a térképen is ezen a néven szerepel majd. Ezzel szemben „mindössze” annyit kért, hogy az illető mecénás jelentékeny összeggel legyen az expedíció segítségére.

Egy másik szintén nem kevésbé ügyes trükk az, amely a milliomosok fiaira spekulál, akik rendszerint téllenségekben töltik a napjaikat. Sok milliomos bizonyára örülni fog annak, ha fia, a tétlen élet helyett, komoly tudományos expedícióban vesz részt, — természetesen „megbízható” emberek kíséretében — és utjáról mint az emberi társadalom energikus és az üzleti életben is igen hasznos tagja tér vissza.

Ami a tudományos és üzleti szempontok ilyen összekapcsolását illeti, ezt Amerikában nem veszik túlságosan tragikusan. Azt mondják, hogy a tudománynak mindig szüksége volt mecénásokra és az a régi közmondás, hogy a cél szentesíti az eszközt, erre az esetre is alkalmazható.

A mecénásoktól rendszerint teljes önzetlenséget követelnek, vagyis azt, hogy adja oda a pénzt és aztután ne törődjön semmivel. Az amerikai mecénások azonban nemcsak milliomosok, hanem főleg és elsősorban üzletemberek, akik előtt mindenben a business az irányadó. Egy bélnagyiparos előtt például nem lehet közömbös az, ha árjegyzékiben hangsúlyozhatja, hogy a neve az iskolai térképeken is előfordul, vagy ha például egy bankigazgató azzal a gondolatokkal fektet le, hogy — bár soha ilyen irányú ambíciói nem voltak — egy középázsiai folyót ő fedezett fel.

Hogyan hajtják be az adósságokat Keleten?

Ha valaki Keleten nem akar eleget tenni fizetési kötelezettségének, úgy a hitelező letelepszik az adós háza elé. Formális beszédet tart, melynek során elmondja az adósság keletkezésének és a fizetés megtagadásának történetét. Előfordul, hogy az egész históriát egy fából készült plakátra írja fel, amit az adós házának bejárata elé helyez. A hitelezőnek „joga van” az adós háza előtt éhségstrájkot kezdeni, amivel azt bizonyítja, hogy az adósság megfizetése nélkül „nem tud élni” és az adóst teszi felelőssé esetleg bekövetkezendő haláláért. A behajtási mód — mint olvassuk — a legtöbb esetben eredményes.

Forrásvíz, amelynek hatása az inzulinnal egyérikü



Az ausztriai Eichgraben községben az egyik ház pincéjében hosszabb idő óta egy forrás bugyog. A forrás vizéről megállapították, hogy olyan anyagokat tartalmaz, amelyek gyógyhatással vannak a cukorbetegségre. Az eddigi még nem megbízható orvosi és vegyi vizsgálat azt állítja, hogy ennek a víznek gyógyhatása egyenértékű az insulin hatásával.

Magától forgó golyó

(K.) Az ohiói (Amerika) temetőben van egy sírkő, amely már jó ideje feltűnést kelt és amellyel mostanában a tudósok is kezdenek foglalkozni. Ez a sírkő egy egyszerű gránittalapzathból áll, amelyen egy méteres átmérőjű márványgolyó nyugszik. A csodálatos jelenség az, hogy a golyó egészen magától forog, persze csak igen csekély sebességgel, egy vízszintes tengely körül, észak-déli irányban. A golyó forgását már négy év óta megfigyelik és a mérések kétségtelenné teszik, hogy a forgás állandó. A golyó mindenütt síma, csak egy kis kerek részén nincs csiszolva, erede-

tileg ezen a helyen érintkezett a talpazattal, mielőtt elmozdult volna helyéről. A forgás olyan csekély sebességű, hogy ez a kerek folt minden hónapban két centiméterrel mozdul odább, de ha tekintetbe vesszük, hogy a golyó 2100 kilogramm nehéz, akkor ezt a mozgást is csodálatosnak kell mondanunk. A forgást minden valószínűség szerint, mint ahogy Orton geológus is megállapította, az okozza, hogy a nap a felső részt erősebben sújt, mint a talpazatot, úgyhogy a golyó jobban kitágul, minek folytán mozgás jön létre.

Drótnélküli táviróval tizezer szó — percenként

A képátvitel terén is új csodák várnak az emberiségre, mert ezen a téren a fejlődés határtalan. Már eddig is olyan eredményeket értek el, amilyenekre az emberiség gondolni sem mert. Csak képzeljük el, hogy bármelyik évvel ezelőtt merte-e volna bárki is álmodni, hogy Anglia és India között rádióhullámok segítségével képeket lehet közvetíteni. Csak türelem kell és az meghozza gyümölcsét. Egyelőre meg kell a légköri zavarokkal is küzdeni. Azonban ennél sokkal fontosabb probléma a drótnélküli táviratozás elcsöbbsé tétel. Akkor, amikor

percenként nem ötszáz, hanem tizezer szót lehet közvetíteni, a drótnélküli táviratozás fejlődése már határtalan lesz.

Marconi az Angol Tudományos Intézetben tartott előadásában is

mertette az ultrarövid rádióhullámokkal folytatott kísérleteinek korcsalkotó eredményeit. A körülbelül 50 centiméteres hullámok bizonyultak a legeszményibb összeköttetésnek 160—170 mérföld távolságra. Az ilyen távolságra az ultrarövid hullámokat sem légköri zavar sem elektromosság nem befolyásolhatja. Az üzenetek lehallgatása avatlatlanok részéről teljességgel lehetetlen. A leadó, vagy felvevő állomások alacsony beszerzési és üzemi költsége ezt a rendszert igen olcsóvá teszi.

Marconi szerint az ilyen ultrarövid hullámok ideálisan alkalmasak vasuti, vagy parti állomások között teljesítendő szolgálatra, vagy határterületek közötti összeköttetések fenntartására. Reméli azonban, hogy rövidesen a távolbalátás céljaira is tökéletesíthető lesz.

A dolgozó spanyol nő, ha férjhez megy, visszavonul

A „grácia” Spanyolországban
lelki kulturát jelent

A barcelónai egyetem hatalmas épülete előtt naponta titokzatos autóbusz áll meg, amelybe azonban senkinek sem szabad felszállnia. A titokzatos autóbusz az egyetemi hallgatóknak autóbusza. Spanyolországban, az utóbbi években a nőmozgalom és a nők egyenjogúságára való törekvés mind nagyobb lendületet vett. A spanyol nő ma gimnáziumba és egyetemre jár, szaktudományokat hallgat és mindenféle foglalkozási ágat űz, ha talán kisebb mértékben is, mint Európa többi országaiban. A barcelónai egyetem diákasszonyainak külön otthonuk, klubházuk van. Ez a klubház a Pedralbes palotában, a spanyol királyok egykori kastélyában van elhelyezve, csodaszép parkban. A volt hajdani infánsnők szobái most társalgónak és zeneteremnek szolgálnak, a hajdani vendégszobákat pedig hálóteremmé alakították. A vezetőség súlyt fektet arra, hogy az intézetben Spanyolország minden vidéke, sőt a gyarmatok is képviselve legyenek.

Naponta többször megszólal a palota előtt az autóbusz kürtjele, mely a leányokat a munkahelyükre, az egyetemre, énekaudatóra és a tudományos intézetekbe viszi.

Barcelóna egyik legjobb és legelőkelőbb leánynevelő intézetében, amely a legkülönbözőbb modern iskolatípusokat felöleli, a fogadóteremben a következő bekrétezett felírás van: „Az asszony nemcsak tudásával, erejével, vagy munkájával, hanem elsősorban „gráciájával” lat.” A „grácia” szó itt nem testi értelemben vett kellemet jelent, hanem inkább lelki kulturát és mély érzésvilágot. Egy ismert spanyol írónő szerint a legerősebb férfiúi érzés a becsületérzés, amelynek a nőnél legjobban a jóság felel meg. Ilyen egészséges felfogás mellett természetes, hogy a spanyol nőmozgalomból hiányzik minden felesleges suffragett alúr.

Míg Európában igen gyakori az önálló foglalkozással bíró férjes asszony, Spanyolországban a nő ilyenmű foglalkozása a házasságkötéssel megszűnik.

Amennyire távol tartja magát a spanyol nő általában a közügyekben való részvételtől, annál nagyobb a befolyása otthonában. Itt tényleg urnője a háznak. Az idegeknek nem igen nyílik módjuk arra, hogy spanyol családot otthonában felkeressenek, mert a ház gazdája inkább meghívja az illetőt egy vendéglőbe és csak kivételes esetekben ismerteti meg családjával.

Németország munkanélküli asszonyai



Németország munkanélküli asszonyai egyre többen és többen munkatáborokban helyezkednek el, ahol valamennyi szükség-munkát kapnak. Képünk egy meklenburgi ilyen női munkatáborot ábrázol, ahol az asszonyokat erdőirtással és favágással foglalkoztatják.

Mire jó a fogyókúra?

1824-ben eszelősöket gyógyítottak vele

Divatos dolog a fogyókúra. Ma még az is kísérletez vele, akinek semmi szüksége sincs rá.

Régi könyveim között lapozgatva, ráakadtam egy könyvre, 1824-ből való, akkori újságcikkekéből szedték össze. És Uramfia, benne van, hogy a koplalás kitűnő orvosság annak, akinek elhomályosul az agya, egyenesebben mondván megbolondul. Ime, a rávonatkozó pár sor. Idézve:

„Minthogy az ifju eszelőssé vált, én a környüállásokhoz képest nem csak a szükséges orvosságokat, hanem a legemberibb bánásmódot is

rendeltem: — de mind hiába. Az koplaltatást vettem tehát elő, s ez által hat hét alatt annyira vittem a szerentsétlen ifju állapotját, hogy tökéletesen észére jönné, s azóta is egészséges állapotjában megmaradna. Hat hét alatt az legény semmit sem kapott egyebet, mint délbe és este egyszer-ször két Unczia sovány főtt húst és ugyan annyi kenyeret, s ez mellett rendes italára az környüállásokhoz képest főtt vizet”.

Tehát a fogyókúra nagyszerű valami mit lehet tudni mit előz meg vele az ember ebben a mai keserves világban...

A prém a mai ruha disze

Hogyan kell a prémet kezelni

A tél közepén vagyunk: beszéljünk még egyszer a prémekről. De ne a kabátokról, rövid és hosszú bundákról, hanem a prémről, mint ruhadiszról, mint az asszonyok megjelenésének egyik diszítéséről. Itt elsősorban a sok kis vállgallérra gondolunk, amelyekkel az utolsó időkben annyit találkozunk, nem utolsó sorban a most annyira kedvelt muffra. Hosszu éveken keresztül eltűnt az utca képéből, míg most egyszerre nemcsak mint praktikus és melegítő ruhadarab került a felszínre, hanem mint az elegáns megjelenés kiegészítője. Itt van megint a régi kedvelt dinnyeforma, mind-

egy, hogy prém és bársonycsikokból, vagy egészen prémből van összeállítva. Egész jól magunk is elkészíthetünk ilyen muffokat és pedig egy jó organtin alapformára, vatta, vagy vatelin párnázatot varrunk és erre a tulajdonképpeni muffhuzatot helyezjük. Kapni mostanában olyan szép és puha prém-szerű anyagokat, plüssöket, amelyek jobban varrhatók és dolgozhatók fel, mint a valódi prém és melyekből kis, csinos sapkákat is varrhatunk, természetesen a sapka és muff mindig egyenlő anyagból legyenek. Bájos muffokat készítenek a délutáni és esti toilettékhez hermelin-

Elvesztette a sorsjegyét

ből, azaz hermelin-szövetből, oldalt barna, vagy fekete panfodrokkal díszítve, vagy pedig könnyű bársonyból kis dinnyeformára prémesikkel díszítve. Ami a nagy gallérokat illeti, itt a lekapszható vállgallér igen nagy szerepet játszik és pedig nemcsak a kabáton, hanem magán a ruhán is. A legkedveltebb a breitschwanz, vagy breitschwanz plüss, továbbá perzsia, a nagyon elegáns ruhákhoz pedig hermelin, illetve hermelin-imitáció.

Egész rövid, kis boleroszerű kabátkákat hordanak, kis rövid ujjakkal. Ezen magasan álló gallérokat, továbbá gallérokat, amelynek vége rövid kis mellényszál, azonkívül nagyon változatossá teszi az öltözködést a sokféle sál, amelyekhez kétféle prémekeket is használnak. Természetesen a prémdisszel kitűnően lehet tavalyi ruhákat modernizálni, itt elsősorban keskeny csikos prémezések a legalkalmasabbak. A prémdisszítésekhez mindig sima, puha prémekeket válasszunk, melyeket keskenyebben, vagy szélesebben, a kabátgallérokon, vagy manzsettákon alkalmazunk.

Nagyon bájos és jól öltöztető divat a kis prémkalap, a barett, vagy egészen prémből, vagy bársonyból, prém karikával.

Még valami praktikus a prémekek ápolásáról: sohase keféljünk semmiféle prémet, a legpuhább kefével is kárt tehetünk. Különösen óvakodjunk a prém keféletől, ha a prém vizes lett és amikor megszáradt, még borzas. Ilyenkor csakis erősen rázzuk a prémet, amelynek réha csodás hatása lesz. Leginkább ajánljuk azonban a prém kiverését. Ehhez vegyünk egy sima, nem túl vastag nádat, de soha se használjunk azonban a szőnyegporolókat, ha ez még oly kicsiny is, mert nagy a veszély, hogy a prémszőrök a poroló fonatai közé akadnak. Helytelen volna prémiünket a meleg kályha közelében megszáritani, elég, ha jól megrázzuk és kiterítjük. Ha rókáink van, így azt a legjobb lógatva megörizni.

JULIUS CAESAR BABÉRKOSZORUJA

(1.) A római ásatások alkalmával, hír szerint, megtalálták azt az ezüst babérkoszorút, amelyet Julius Caesar a fején viselt.

A YO-YO ÉS A TÁVOLBALATÁS

Az európai rádióállomások között egyelőre még az angolok foglalkoznak rendszeresen távolbalatási kísérletekkel. Az elmúlt hetekben egy angol nemzeti yo-yoverseny győztesét is „közvetítették”. Az angol lapok jelentése szerint a yo-yo-bajnok mutatványait a távolbalatós berendezések kitűnően felvették és a felvett képek a rendkívül ügyes mutatványokat minden részletükben hiven adták vissza.

Egy Nina Field nevű newyorki gépírónő néhány nappal ezelőtt az a váratlan öröm érte, hogy írországi sorsjegyét ötvenezer dollárral kifizették. A szerencsés nyerő örömeiben mindjárt hajóra ült, átkelt az óceánon, hogy Dublinban mindjárt személyesen vegye fel a nyereményt. De amikor a sorsjáték irodájában jelentkezett, nagy meglepetéssel állapította meg, hogy a sorsjegye utközben elveszett, csupán a vásárlást igazoló levelezés volt meg. A sorsjáték igazgatósága úgy határozott, hogy biztosítja a leány fél-évi megélhetését Dublinban és ha féléven belül nem jelentkezik más a sorsjeggyel, aki igazolni tudja annak beszerzését, akkor a főnyereményt Nina Fieldnek fizetik ki.

A ruzs nem a modernség divatja

A XVIII. század és a női pirosító

Ritkán volt úgy, hogy arcfestés, illetőleg kendőzés nem tartozott volna valamelyik társadalmi osztály nőihez.

Volt egy idő a XVIII. században, amikor minden társadalmi osztály kivétel nélkül használta az arcfestést, csak éppen a festés erősségének árnyalata volt bizonyos osztály előjoga. Ha egy nőt bemutattak az udvarnál, a francia királynál, akkor az udvari szertartások előírása szerint, nagyon erősen ki kellett festenie magát, még erősebben, mint a kourtizánok, színésznők szokták akkor. Általában a francia királyi hercegnők, az udvarhoz tartozó nők, rikitőbb vöröset használtak, mint a főurak asszonyai és társai, akik pedig nem takarékoskodtak a festékekkel, épp azért, hogy udvarbélieknek lássanak. A középosztály asszonyai is használták a festéket, mert divat volt és mert többet akartak mutatni, mint amennyit a társadalmi helyzetük adhatott, de

azért valami nagyon erős színezést nem alkalmaztak, mert az már nevet séges lett volna.

De festeni muszáj volt az arcot. Aki nem festette, azt megbámulták és felsőbb körökben még ugyszólván, el is ítélték. XV. Lajos király felesége, a lengyel származású Mária királyné természetessége nem szerette ezeket a külsőségeket és az egész udvar szörnyűködve mesélte, hogy a királyné nehezen egyezett bele, hogy kipirosítsa magát.

Azóta kétszáz év múlt el, a világesemények furcsán ráncigálták a divatot egyik szélsőségből a másikba, de az arcfestés talán a XX. század elejéig csak a demi-monde nőinek volt szabad és csak a háboru után jött el ugyanaz az idő, amikor kivétel nélkül mindenki festhette magát, csak éppen a mai demokratikus társadalmi formák remélhetőleg különböztetik meg az árnyalatokat. Csúpn az izlés szabja meg a határt, a mértéket.

A Vasárnapi Lapok receptkönyve

31. Maradék pudding. Maradék, vagy frissen főtt húsból készült. Egy fél apróra vágott hagymát zsírban megdinsztelünk, beletenni az apróra vágott főtt húst és hozzá a vele főtt apró zöldséget, zöldborsót és só. Ha felforr, levenni a tűzről, beletenni egy egész tojást, két apróra vágott kemény tojást, egy-két kanál tejfölt és az alábbi tésztából készült burokban és formában megsütni: 20 deka liszt, 10 deka vaj, egy egész tojás összegyúrva és a forma nagysága szerint kinyújtva.

32. Olasz saláta. Sós vízben megfőzni petrezselymet, sárgarépat, zellert, borsót és az egész zöldségnek felemennyiségének megfelelő krumplit. Ehhez 3-4 kemény tojást apróra vágni, ugyisintén a megfőtt főzeléket apróra vágni és 2-3 levétől kinyomott ugorkát. Hozzáadni egy-egy kávéskanál sót és cukrot, egy reszelt almát, egy kávéskanál mustárt, kis olajat, ecetet és citromlét. 2-3 tojás sárgájából készült maionaise egyrészt belekavarni, kisebb részével kívül díszíteni.

33. Főzelék rolad. Öt deka vajból hat deka liszttel besamelt keverni, tejjel felereszteni, hozzáadni öt deka reszelt sajtot és sültre főzni. Azután két egész tojással elkeverni, kihűlésig tovább keverni és kikent, lisztelt lapon elkenve megsütni. — Előbb megfőzött, azután vajban megdinsztelt apróra vágott karfiollal, vagy zöldborsóval tölteni a megsült roladot és összehajtani.

34. Zöldborsós pudding. Négy egész tojás, 8 kanál tejfölt, 4-6 kanál reszelt sajt, 4 kávéskanál liszt, so összekeverve. Formába alulra a masszából tenni, reá egysor zöldborsót, azután karikára vágott kemény tojást rakni, közé reszelt sajtot és így tovább a sorokat rakni. Tűzálló edényben megsütni.

35. Velős makaroni. Velőt megfőzni, hagymás zsirban zöldborsóval megdinsztelni. Makaront sós vízben megfőzni. Formában soronként lerakni makaront és velőt, közé kis reszelt sajtot, tetejére azután paradicsompürével leöntve megsütni.

A munkanélküli szellemi munkás

Ha a munkanélküliség problémájáról beszélünk, vagy hallunk, akkor általában a fizikai munkásosztályra, vagy az egyszerű napszámosra gondolunk, mintha az intellektuelek között nem volna munkanélküliség.

A lépitett intellektuel nyomora sokkal nagyobb és érzékenyebb, mint egy munkásemberé, mert nemcsak a fizikai megélhetés gondja nehezedik rá, hanem az intelligenciájának bilincse is. Látja a gazdasági kaoszt, melyből kiutat nem talál, látja a kilincselés felesleges voltát, mely csak szánalmat és sajnálkozást kelt, esetleg udvarias és biztató ígértét, melyet sem az ígérő, sem a kérő már előre nem vesz komolyan.

Az állásnélküli intellektuel nem olyan veszélyes, mint bármely más munkanélküli, ki a gazdasági zűrzavart saját álláspontja és egyéni érdeke szempontjából nézi és ítéli meg s követeli az őt megillető életjogokat, amelyek fizikai kielégülésénél tovább már nem is igen terjednek.

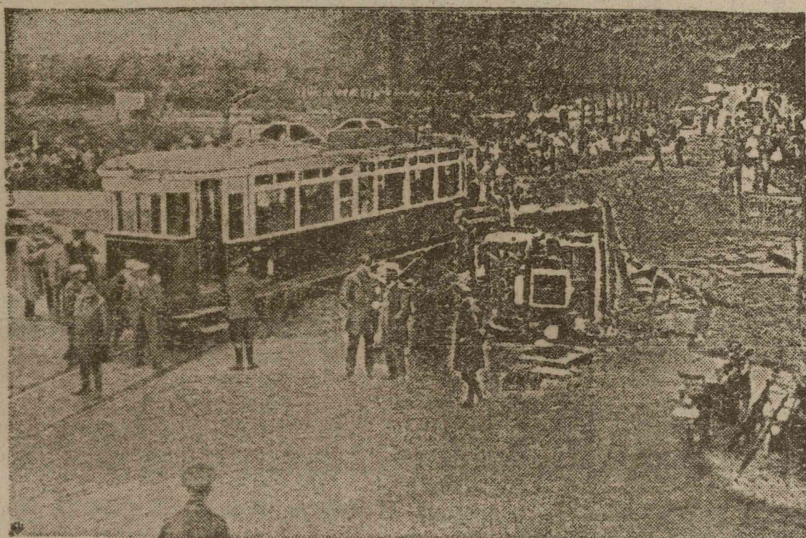
Születésekor senkinek sincs biztosítva, hogy élete boldog és tehermentes lesz és hogy azt jólétben és gondtalanul éli le. Ezt a tudás és képesítés sem tudja megadni.

Es mi biztos ma az intellektuel pályákon, mikor az egész vonalon a redukció orgiákat ül?

Hatalmas bankok és iparvállalatok, amelyek évtizedeken át uralták az európai piacokat s amelyeknek szolgálatában az intellektuel biztos jövőt remélt, megbuktak, avagy a legjobb esetben annyira összezsugorodtak, hogy ma csak pár embernek tudnak ideig-óráig nem egzisztenciát, hanem megélhetést biztosítani.

A takarékoság elvének szigorú szem előtti tartása miatt a lépitett intellektuel legnehezebben tud állást kapni és az elhelyezkedés lehetőségében súlyos konkurenciája a feltörtető fiatalság, valamint az olcsó női munkaerő. Az életlehetőségek megesappantak. Megindult a harc a bennlők és a künnlők között, ami ma már a korosztályok harca lett. A bankfiókok likvidálnak, a bankok költségkimelés miatt fuzionálnak, a „marge” veszélyben van és mindezen adminisztrációs keretek lépitésének a tisztviselő az áldozata. Takarékosági szempontból a gyárak üzemcsökkentése után azonnal a tisztviselőket menesztik, mert azt vélik, hogy a tisztviselő a legdrágább munkaerő. És akik állásban maradnak, azok feje felett állandóan lóg Damoklesz kardja.

Az emberi humanitásból felállított népkonyhákat nem keresheti fel, intelligenciájának öntudata —



A mult vasárnapi spanyol zendülés Barcelóna külvárosában is tombolt. Villanyosokat emeltek ki a sinekből a felkelők, autókat borítottak fel. A forradalmat a kormányhő csapatok „egyelőre” lefékeztek.

Madártojást használnak a havai-i kekszgyárak

Egy német mezőgazdasági lap nagyon érdekes képet ad a Havaihoz tartozó Laysan-szigetről, a „madarak szigetéről”

A 17 négyzetkilométer nagyságú szigeten sok milliónyi madár szókott fészkelni. Vagy harmincfajta madár költi rajta az év különböző szakáiban a tojásait, csupa tengerjáró s halakból élő kisebb-nagyobb szárnyas. Tizezrenként üldögélnék egyszerre a tojásokon és egyáltalán nem félnek az emberektől, pedig a sziget többi lakói: a fókák és óriásteknősök riadtan menekülnek az emberek közeledtére.

Az emberek tudniillik nem bántják a madarakat, — csak a tojásaikat szedik össze. A tojásszedők se rege kézikocsikon gyűjti a friss tojást, amelyet kis iparvasut szállít egy gyárba, ahol a fehérjét és sárgáj-

ját külön dolgozzák fel porszerű preparátummá. Ebből a preparátumból rengeteg mennyiséget exportálnak, de sokat felhasználnak a havai-i kekszgyárak is.

Még nagyobb exportja van a madarak szigetének guanóból, amelyet évente méter magasra nővel a rengeteg madárhulladék. S míg a munkások kiássák, a partra szállítják és apró vitorlásokra rakják a nagyértékű trágyát, egy-két méterre tőlük nyugodtan költenek a madarak és zavartalanul szaporítják tovább a guanót.

A komoránok és albatroszok, sirályok és vihardarak ingyen háziállatokká lettek, amelyeket nem kell táplálni és őrizni, — mert az embernek kivételesen volt annyi belátása, hogy ne irtsa ki, mint máshol a szelid madarakat, csak kihasználja őket.

zsebében lévő diploma — nem enged, feltűti kis presztizsének végleges lejárását és cipeli álszemérem érzésével az állástalansága bűnét, melyért nem is ő a felelős, hanem a kor.

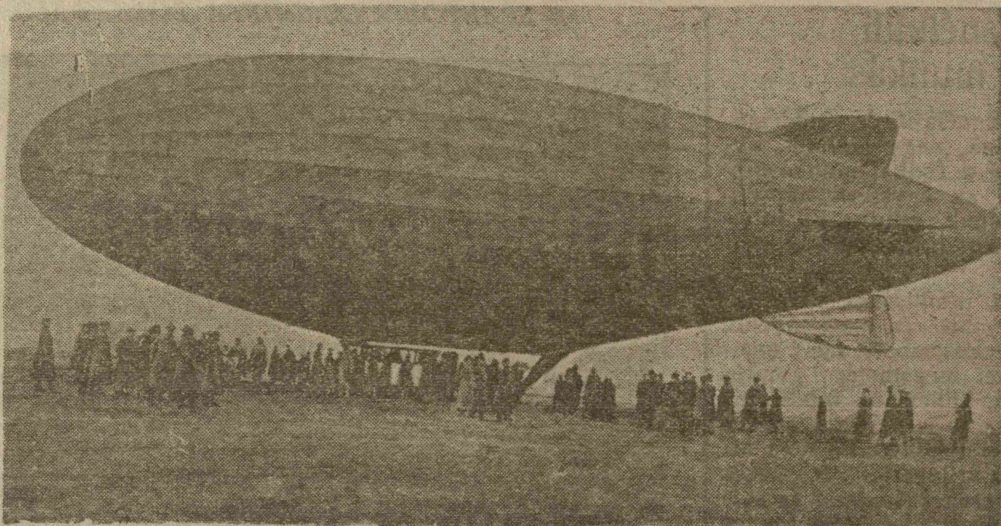
Az állásnélküli intellektuelek szervezkedési mozgalmáról nem igen hallunk, nincsenek munkástörszedszárnyú intézmények, ahol az elhelyezkedési lehetőségeket figyelemmel kísérik, az ipar és kereskedelmi nagyvállalatokkal az állandó kontaktust fenntartanak, szakemberek pótlására előterjesztéseket tennének és illetékes helyeken bajaikra orvoslást előmozdítanak. Az intellektuelt az álszeméremérzet tartja

viszsa, hogy nyomorával nyilvánosan szerepeljen, inkább kvalifikációjának nem megfelelő foglalkozást űz. Szégyeli a munkanélküliségét. Lépitése alkalmával elveszti a talajt maga alól, pénztelensége folytán semmibe sem kezdhet.

A gazdasági depresszió hatása alatt új állások betöltésére nem kerül a sor, az iskolák, valamint az egyetemek öntik az új intellektuelek tömegét, kik szintén élni, dolgozni és érvényesülni akarnak és az új korosztályok harca lesz az intellektuel új problémája.

Az érettségi, a diploma, a sok évi gyakorlat, az általános műveltség, uri mentalitás ma esődöt mondott.

Szovjetországnak nagy léghajója szerencsétlenül jár



A W. 2., Szovjetországnak nagy léghajója, motorhiba folytán Nomgorod környékén egy erdőbe zuhant. Az erdő fái teljesen átlukasztottak és tönkretették. A legénysége megmenekült.

A kanadai milliomos élete

Amerika másképpen élvezi a természetet, mint Európa

Végeszakadatlan prairiken robog napokon keresztül a Canadian-Pacific Railway luxusvonata, amelynek az utasai még annyi fáradságot sem vesznek maguknak, hogy akár futó pillantást vessenek a kopár, kiégett mezősegre, amelyen se egy fa, se egy ember, vagy állat nem látható óraszámra. Hirtelen magas hegyek tűnnek fel a láthatáron és rövidesen meg is áll a vonat egy magános állomásnál, amely már egészen a hegyek lábánál fekszik. Ez az állomás a bejárata a Jasper-ről elnevezett kanadai nemzeti parknak.

A Jasper-Park Lodge a főhelye ennek a paradicsomnak, amely a magas északon virul és amelyet főleg a kanadai milliomosok használnak ki. Itt élnek ki a gazdagságukat Kanada dollármilliomosai. Az árakat legjobban jellemzi az, amit egy takarékos német panaszkodt el és pedig, hogy a Jasper-Park Lodge legolcsóbb szobája, amelyben éppen csak, hogy levetkőzhetik és felkelhetik az ember, napi kilenc dollár, a legerényebb ellátással napi huszonkét dollár. Ezzel szemben a kanadai multimilliomosok között akárhány akad olyan is, aki százhuszonöt dollárt fizet naponta valamelyik weekend-házacská bérletért minden ellátás nélkül. Eiképzhetők most, hogy mi be kerül egy három, vagy négytagu családnak és a nélkülözhetetlen személyzetnek az ellátása ott, ahol helyi termény nincs, hanem még a legerényebb élelmiszert is import úján szerzik be a kereskedők és vendéglősök. Az igaz, hogy ezek a kis weekend-házak a legpazarabb kényelemmel

vannak berendezve, a falak illatos fából készültek, a padozatot süppedő szőnyegek borítják, a butorzat minden kényelmet önként kínál és emellett sokféle átalakíthatósággal rendkívül praktikus is.

Lénapokon keresztül lehet motorcsónakkal barangolni a kiterjedt tavon, de sokan vannak, akik a motor helyett az evezős vagy vitorlás csónakot, a hegyek közé pedig vagy autóbusszal mennek, vagy pedig, ha egész társaságok állnak össze, akkor valóságos autóbussz-karavánokat szerelnek fel.

Tábortüzeket gyújtanak és feléled a régi kanadai romantika, amit tökéletessé tesznek az aránylag apró fekete medvék, amelyek hozzá vannak szokva az emberek látogatásához és szeretik az emberi telepeknél kapható hulladékokat és ezértval több a tengerentuli pénz...

tucatjával keresik fel az idegen táborhelyeket. Kedvesek és szelidek és annyira nem félnek az embertől, hogy ahonnan tányércsörgést hallanak oda egész nyugodtan be is mennek és gyümölcsöt, vagy cukrot kunyorálnak.

Amerika másképpen élvezi a természetet, mint Európa. Az amerikai nem törekszik arra, hogy a tökéletes visszavonultságot találja meg, hanem ellenkezőleg, a természetben is láttatni akarja a pénze hatalmát és éppen ezért egy ilyen amerikai társas kirándulás zaja sokszor pökhendi fitogtatása a pénznek, nem fér össze az európai ízléssel, de valljuk be őszintén, hogy minden európaiban van a lenézés mögött egy bizonyos foku irigység, mert nincs az az európai, aki a látszólagos szerény visszavonultságot ekkora pénzáldozattal szeretné meg és aki annyira ki tudná aknázni a vagyonát. Más az amerikai ízlés és más az európai ízlés, de amennyivel finomabb a tengerenineni ízlés, annyi-

Bocskai koronája

(N.) Jelentettük már, hogy a Velenében létrejött megegyezés alapján számos műkincs között Ausztria átadja Magyarországnak Bocskai István koronáját, amit ez mint er-

délyi fejedelem a török szultántól kapott. Románia most tiltakozik a korona kiszolgáltatása ellen és bejelenti igényét a műkincre.

Mese kicsinyeknek, de nagyok is o vashatják

A bolond, a lángész és az okos sétáltak és egy folyóhoz értek.

A lángész, kinek gondolatai a magasban szárnyaltak, természetesen belement a vízbe, elmerült, belefullt.

Az okos átjárót keresett, talált is egy pallót, de amikor a közepére ért félrebillent, leesett és belefullt.

A bolond leült a parton és azzal szórakozott, hogy követ dobált a vízbe, gyönyörködve a kietekző gyűrűkben. Addig ült a nedves, vízbe a parton, míg meghült. Aztán tüdőgyulladás kapott és meghalt.

Morál: végeredményben mindegy, akár lángész, akár okos, akár bolond vagy. A vég egy.

R Á D I Ó - É L E T

A hét rádió-műsora

Az ether színe-jeve

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Bécs, vasárnap. 10.40: Orgona-hgv.
München, vasárnap. 11: Orgona-hgv. 21: Könnyű zene.
Lipce, vasárnap. 12.30: Bach kantáté. 21.30: Zenekari hgv.
Boroszló, vasárnap. 21: Népies zene.
Lipce, hétfő. 21: Berlioz-hgv.
Hamburg, hétfő. 21: Beethoven „Missa Solemnis”.
Prága, hétfő. 21.05: Beethoven hgv.
Budapest, hétfő. 21.10: Filharm. hgv.
Hamburg, kedd. 21: Német nép-zene.
Bukarest, kedd. 21.20: Szimf. hgv.
Post Parisien, kedd. 22.30: Szimf.

hgv.
Brüsszel II., kedd. 23: Zenekari hgv.
Prága, kedd. 23.15: Modern zene.
Berlin, szerda. 22: Brahms F-dur szimfónia.
Lipce, szerda. 22: Szimf. hgv. kórusokkal.
Páris, szerda. 23: Zenekari hgv.
Toulouse, szerda. 2.05: Beethoven IV. szimf.
Brünn, csütörtök. 21: Cseh hgv.
Kalandburg, csüt. 21.10: Lengyel hgv.
Róma, csüt. 21.45: Olasz hgv.
Prága, csüt. 22: Beethoven IX. szimf.
Bukarest, péntek. 21: Szimf. hgv.
Bécs, péntek. 21.15: Vegyes hgv.

Varsó, péntek. 21.15: Orosz zene-szerzők.
Heilsberg, péntek. 22.45: Strauss-R. hgv.
Bukarest, szombat. 21: Vegyes hgv.
Stuttgart, szombat. 21.05: Szólísták hgv.
Poste Parisien, szombat. 22.30: Kamarazene.
London Reg., szombat. 23.15: Zenekari hgv.
Toulouse, szombat. 23: Operarészlet s utána szimf. hgv.
Sottens, szombat. 21.30: Szimf. hgv.
Belgrád, szombat. 21: Zenekari hgv.

OPERAK ÉS OPERETTEK

Prága, vas. 20.45: A két özvegy.
Bécs, vas. 21: Ártatlan Zsuzsi.
Bukarest, vas. 21: A csokoládékatona.
Róma, vas. 21.45: Az elveszett asz szony.
Brüsszel II., vas. 22: A halott város.
Varsó, hétfő. 21: Opera.
Belgrád, hétfő. 21: Opera.

Bari, hétfő. 21.50: Manon.
Königswusterhausen, hétfő. 22.15: Oidipus király.
Bécs, kedd. 20.30: Bajazzók.
Budapest, kedd. 20.30: Opera.
Berlin, kedd. 21: Juana.
Bécs, szerda. 20.35: Liszt: Krisztus-oratóriuma.
Belgrád, szerda. 21: Opera.
Brüsszel I., szerda. 23: Opera.

Boroszló, csüt. 20.30: Éjjeli tangó.
Zürich, csüt. 20.30 Tannhäuser.
Bukarest, csüt. 20.40: Fanszt.
Langenberg, Königs wusterhausen, csüt. 21.30: Naxosi Ariadne.
Budapest, péntek. 20.30: Opera.
Bozen, péntek. 21: Falstaff.
Páris, péntek. 22: Manon.
Pozsony, szombat. 21: Operett.
Bari, szombat. 21.45: Rossini.

Vasárnapról — vasárnapig

Vasárnap, január 15

BUKAREST. 11.15: Gyermekek negyedórása. 11.30: Bibliamagyarázat és templomi karének. 12: Román zene 17: Mezőgazdaság 19: Könnyű és román zene 19: Hírek 19.25: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Gramofon. 21: Strauss Oszkár „Csokoládékatona” c. operettje. — BUDAPEST. 10: Hírek, kozmetika. 11: R. kath. istentisztelet. 12.15: Ev.

istentisztelet. Utána hírek és az Operaház zenekarának hgv. 15: Gramofon. 16: Mezőgazdaság. 16.45: Iskolarádió. 17.30: Pertis Pali cigányzenekara. 18.50: Baktay Ervin előadása. 19: Mándits szalonzenekar 20: Bethlen Margit grófnő előadása 20.30: Tarka est. 22.30: A Budapesti Koncertszalonzenekar hgv. 24: Patat Leó tánczenekara.

BÉCS. 8.40: Reggeli torna. 9: Gramofon 10.40: Zongora-orgona hgv. 11.10: B. Shaw anekdoták. 11.30: Achsel Wanda ének hgv. 13: A bécsi szimfónikusok zenekara. 17.05: Kamarazene Erdla műveiből. 18.05: Fuvószzenekar. 20.20: Kétzongorás hgv. 21: J. Gilbert „Ártatlan Zsuzsi” c. operettje. 23.20: Táncmuzsika a Sacherből

Hétfő, január 16.

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek. 19.10: Felolvasás. 19.25: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Gramofon. 21: A Teodorescu-vonósnégyes kamarazene hgv. 21.30: Előadás. 21.45: Görög dalok. 22.05: Brahms „Schumann-variációk.” 23: Jazz. — BUDAPEST. 10.15

Hegedű, ének és szakszofon hgv. 13: Déli harangszó. 15.05: Cigányzene. 16.30: Diákok félórása. 17: Asszonyok tanácsadója. 18: Lázár Béla dr. előadása Arany Jánosról. 18.30: Németh Mária és Pataky Kálmán operaénekesek hgv. 19.30: Német nyelvoktatás. 20: Vidák Józsi cigányzenekara. 21.10: Filharmóni-

kus hgv. a zeneművészeti főiskoláról. 23.10: Hírek, időjelzés. 23.30: Guttenberg-Jazz. Horváth Gyula cigányzenekara. Kalmár Pál ének-számaival. — BÉCS. 11.20: Iskolarádió. Az atomrombolásról. 12.30: Cerda-kvartett. 13.40: W. H. Squire hanglemezek. 14.10: Gramofon. 16.30: Gyermekóra. 18: Wolfsthal-

zenekar. 19.45: Légiposta és vitorlázó repülés. 20.45: A mai Bécs da-

lai. 21.55: A Mairecker-vonósné-
gyes hgv. Brahms műveiből. 23.05:

Korngold-jazz, Hans Grünhut ének-
számaival.

Kedd, január 17.

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek. 19.10: Felolvasás. 19.25: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Gramofon. 21: Muntean Zsófia ének hgv. 21.20: Szimfonikus hgv. 22: Felolvasás. 22.15: Szimf. hgv. — BUDAPEST. 10.15: Gramofon. 13: Déli harangszó.

13.05: A rádió házikvintettje. 17: Divatsevegés 17.30: Károlyi Árpád cigányzenekara. 17.45: Időjelzés, hírek 18.30: Francia nyelvoktatás. 19: Könnyű zene. 20: Harsányi Zsolt előadása. 20.30: Operaelőadás. Utána: Rigó Jancsi cigányzenekara Varga Imre énekszámával. 24.15: Könnyű zene. — BÉCS. 12.30: Faltl

vonósnégyes. 13.40: Jericza Mária hanglemezek. 14.10: Gramofon. 17.30: Janny Jungbauer ének hangversenye. 18: Winternitz-zenekar. 20.30: Leoncavallo „Bajazzók” c. operája gramofonon. 21.45: Gyenes Lili zenekara. 22.15: Hírek. 22.30: Montmartrei szonok. Közvetítés Párisból.

Szerda, január 18

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek. 19.10: Felolvasás. 19.25: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.45: Gramofon. 21: Szakszóló. 21.20: Zongora-hgv. 21.50: Előadás. 22.05: Ének-hgv. 22.25: Szarvas hegedűművész hgv. — BUDAPEST 10.15: A Budapesti Hangversenyzenekar hgv. 13: Déli harangszó. 13.05: Kéthalyi-Wakotsné (ének) és Flesch Imre (ének) hgv.

16.30: Diákok félórása. 17: Fuchs István előadása. 17.45: Időjelzés, hírek. 18: Szergej Szmirnoff bala-lajkzenekara. 18.45: Falu Tamás: Novella. 19.15: Bárkány Mária ének-hgv. 19.40: Olasz nyelvoktatás. 20.15: Berkó István előadása az 1. honv. gy. ezred zenekarának közreműködésével. 21.30: Farkas Sándor cigányzenekara Szánthó Gyula énekszámával. 22.30: Időjelzés,

hírek. 22.45: Szányi Irma (zongora) Hermann László (hegedű) és Halé-nyi Gyula (gordonka) közreműködésével. 23.45: Könnyű zene. — BÉCS. 12.30: Silving-kvartett. 13.40: Rosenfeld Mária hanglemezek. 14.10: Gramofon. 17.20: Fiatal művészek bemutatkozó hgv. 17.50: Gyermekóra. 18: Délutáni hgv. 20.35: Liszt Ferenc „Krisztus” oratóriuma. 22.30: Hírek. 22.50: Zene-kari hgv.

Csütörtök, január 19

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek. 19.10: Felolvasás. 19.25: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Gounod „Fauszt” c. operája. — BUDAPEST. 10.15: Postások zenekara. 13: Déli harangszó. 13.05: Az egyetemi énekkarok szalonkvartettje. 17: Magyar Tho-

ma István előadása. 18: Mezőgazdaság. 18.30: Egyházi hgv. a Sálétrom-utcai ref. templomból. 19.45: Angol nyelvoktatás 20.15: Vigjáték-előadás. 21.45: Bartók Béla előadása: A magyar zene hatása a szomszédos népek zenéjére. 22.30: Magyar Imre cigányzenekara. 23: Időjelzés, hírek. 23.40: A Magyar

Cserkészszövetség előadása. 24: Tácmuzsika gramofonon. — BÉCS 12.30: Brunner-kvartett. 13.40: Mascagni hanglemezek. 14.10: Gramofon. 16.20: Gyermekóra. 17.45: Kétzongorás hgv. 20.05: A repülés három évtizede. 20.40: Gaudriot-jazz Dario Medina énekszámával.

Péntek, január 20

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek. 19.10: Felolvasás. 19.25: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Gramofon. 21: Szimfonikus hgv. közvetítése az Atheneumból. — BUDAPEST. 10.15: Az állástalan zenészek szimf. zenekara. 13: Déli harangszó. 13.05: Gramofon. 16.30: Diákok félórása. 17:

Dresdner Iván előadása. 17.45: Időjelzés, hírek. 18: Jazz. 18.45: Előadás a kereskedői becsületről. 19.15: Bura Károly cigányzenekara. 20: Gyorsírótanfolyam. 20.30: Operaelőadás. Utána: Vörös Misi cigányzenekara. — BÉCS: 12.30: Adler-kvartett. 13.40: Michael Bohner hanglemezek. 14.10: Gramofon.

16.55: Walter Spitz zongora hgv. Liszt Ferenc műveiből. 17.50: Szólisták hgv. 19.30: Előadás a sifutók tréningjéről. 21.15: A bécsi szimfonikus zenekari hgv. Rubinstein Artur zongoraművész közreműködésével. 22.55: Hírek. 23.10: A Litwins Sincopators és Los Pomperot tangózenekara.

Szombat, január 21.

BUKAREST. 13: Gramofon. 18: Könnyű és román zene. 19: Hírek. 19.10: Felolvasás. 19.25: Könnyű és román zene. 20: Rádiószabadegyetem. 20.40: Gramofon. 21: Zenekari hgv. 21.40: Előadás. 21.55: Balalajkazenekar. 22.55: Zenekari hgv. —

BUDAPEST. 10.15: Mándits-szalonzenekar. 13: Déli harangszó. 13.05: A rádió házikvintettje. 17: Gyermekjátászóóra. 17.45: Időjelzés, hírek. 18: Könnyű zene. 19.15: Mit üzen a rádió. 19.45: Pusztay Sándor kurucnótákat énekel Bura Sándor

cigányzenekarának kíséretével. 20.30: Zagon István felolvasása. 21: Az operaház énekkarának hgv. 21.45: Hírek. 22: Gramofon. 23: Külpolitikai negyedóra. Utána: Kiss Lajos cigányzenekara Herceg Béla énekszámával.

CARLYLE — A KOZTARSASAG PARTJAN

1.) Thomas Carlyle (1795—1881) angol történetíró, akinek alaptermészetét nem lehetett valami derűsnek mondani, egy napon különösen rosszkedvű volt s felesége kérdéseire ingerülten és haragos szavakkal válaszolt. Felesége sirni kezdett:

— Ha meggondolom, — szólított zokogva — hogy te folyton azt mondogattad, hogy én királynőd leszek mindig.

— Az igaz, — felelte a tudós morózsán — de amikor az ember rájön, hogy borotvált ceruzahegyezésre, tajtékpipáját pedig arra használják, hogy szegeket verjenek a falba, akkor a köztársasági kormányforma felé kezd orientálódni.

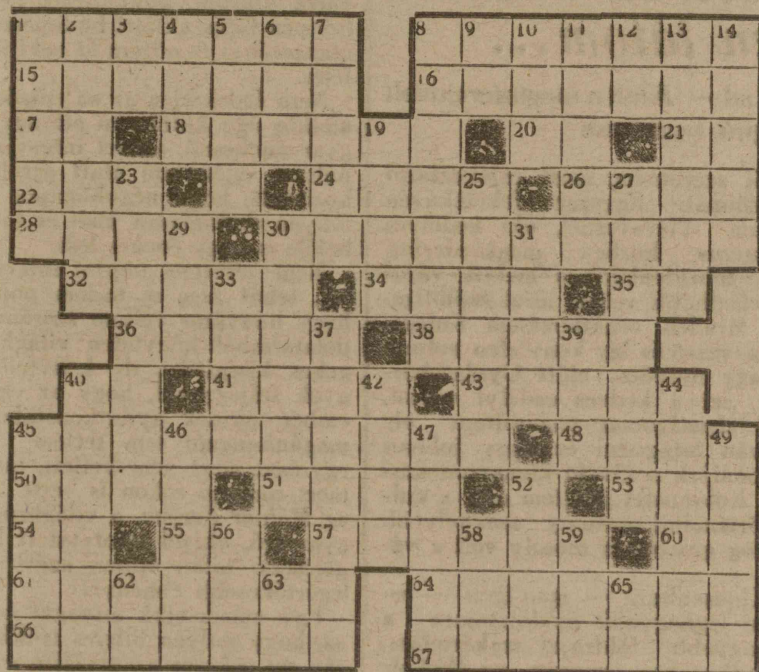
ELARVEREZNEK EGY SZIGETET

A napokban nyilvános árverésre bocsátják az adriamelléki Hvar szigetet, amelyen a legutóbbi évek alatt Jellica hvari születésű, amerikai milliós hatatós támogatásá-

val szép fürdőhely fejlődött. Az általános gazdasági válság folytán azonban az elmúlt két szezonban a fürdő látogatottsága annyira megcsökkent, hogy fizetésképtelen lett. A sziget arról is híres, hogy rajta van a legrégebbi balkán-színház, továbbá egy majdnem ezeréves fegyvertár. A fürdőhely kezelőse reméli, hogy a szigeten lévő egyik másik műremeknek értékesítésével sikerül az árverést még utolsó pillanatban megakadályozni.

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény



Vízszintes sorok: 1. Vizesés, 8. Mubamedán disztis, 15. A negyedik kalifa neve, 16. Női név, volt egy ilyen nevű szerb királyné is, 17. Olasz névelő, 18. Ókori görög tartomány, 20. A (Függetlenség) Államok, 21. Kézpénzben (röv.), 22. Mátka, 24. Paraguay tea, 26. l'érfiöltöny, 28. Idegen mássalhangzó (fonet.), 30. Görög bölcs, a négy őselem tanítója, 32. A cselekedet, 34. Vonatkozó névmás többese, 35. M. S., 36. Több bibliai személy és Jeruzsálem neve, 38. A buddhisták hódító vallásterjesztő királya, 40. Krajcár rövidítése, 41. Fel nem bontható anyag, 43. Itáliában sok van, 45. Egyiptomi fáraó, 48. Török méltóság, 50. A szörny, a kísértet, 51. Visszafelé: ősi mammutbirodalom, 53. Tavasszal teszi a gazda, 54. Igen. olaszul, 55. Juttat, 57. Szerszám, 60. Bánat, 61. ... France, francia író keresztneve, 64. Az őrzés régi magyarosított neve, 66. Cső. keresztmetszet, 67. Gyűrű.

Függőleges sorok: 1. A Balaton egyik partja, 2. Kerti kuszónövény, 3. ... nyadi, 4. ... Sámuel (király), 5. Cselekedet, 6. Testkép, 7. Mesélő német, 8. Egyházi átok, 9. Ögyiptomi isten, 10. Tromf (fon.), 11. Népfőredék Észak-Spanyolországban, 12. Igekötő, 13. Ügyes, kecses, 14. Kelendő, 15. Földmívelő szerszám, 23. Föníciai istennő, 25. A modern tudomány nagy apostola volt, 27. Minden gyümölcsben van ez a sav, 29. O-val a végén: nulla, 30. Női név, 31. Indokol, 33. ... csin (kinai) kikötő, német gyarmat volt), 37. Disznóvénny, 39. Részesül, 40. Ismert cigányprimás, 42. 200: római számokkal, 44. Happol, 45. Tarsoly, 46. Híres cremonai hegedűkészítő család, Stradivariék vezették be

a művészetté finomult mesterség titkaiba, 47. Időhatározó, 49. Tejtermék névelővel, 52. Savanyítószer, 56. Utóhangszer, 58. Ibolya, becézve, 59. S. S. K., 62. Rendf. közt. képző, 63. Igekötő, 65. Te, idegen nyelven

A megfejtésekből beküldték a vízszintes: 1, 8, 15, 19, 30, 43. és a függőleges: 2, 7, 8, 13, 23, 25-ös szavak

★

A „Vasárnapi Lapok” 1933 január 1-én megjelent számában közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 14. Energia, 19. Ravel, 23. Poirer, 36. Herostratos, 42. Narses, 52. Steril.

Függőleges sorok: 4. Lapp, 7. Heveder, 15. Atlas, 19. Aristides, 37. Statika, 40. Reuter.

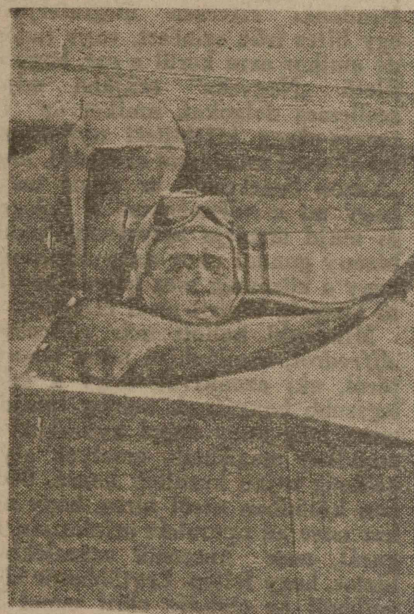
A helyes megfejtők névsora:

Tankó Margit Alvinc, Albu Albert Brassó, Marmor Bandi Maros-hévíz, Cseh Ica Alsócsernáton, Hiaszinann Pál Zabola, Fenichel Ernő Bukarest, Berkó Annus Bukarest, Csősz Ferenc Mezőtelegd, Varga József Vizakna, Kovács Nagy Odón Buzásbocárd, Pálmai Béla Zabola, Vadász Mici Tekerőpatak, Vigh Julianna Sepsiszentgyörgy, Obweger József Topánfalva, Dáné Zsigmondné Brassó, Rusz László Vajdahunyd, Stóhr Sándor Brassó, Fux Manci Máramarosziget, Orbán Idu Alvinc, Szigethy Péter Brassó, Hits Károly Déva, Schlett Piroška Zilah, Dr. Herschkowitz Leoné Lupény, Jeviczky Hajnal Vajdahunyd, Stengel Károlyné Gyergyószentmiklós, Bálint Mihály Kolozsvár, Schenk Dezső és Katona Béla Brassó.

A három jutalomkönyvet a következőképpen sorsoltuk ki:

1. Dáné Zsigmondné Brassó.
2. Bálint Mihály Kolozsvár; Unitárius Kollégium. Kossuth Lajos utca 12.
3. Cseh Ica Alsócsernáton.

MAR INDIA IS KEZDI



Kornfeldet, a híres osztrák pilótát, aki Európában vízirepülőgéppel több rekordot ért el, most meghívták Indiába, hogy ott a légihaderőt megszerezze. Kornfeld természetesen repülőgépen utazott Indiába és képeink Kornfeldet az indiai ut startjának pillanatában ábrázolja.

TELL VILMOS HIBAZOTT

(N.) Egyik bécsi cirkusz mesterlövészének produkciója alatt súlyos baleset történt. A lövész este ról-estére mutatta be csodálatos bravurral produkcióját. Így többek közt önmagát féllábon egyensúlyozva egy éles késre lő olyan módon, hogy a golyó a kés élét találja, a kés a golyót félbevágja és a félbevágott darabok eloltják a kés két oldalán felállított két gyertyát. Egyik este az egyik golyószilánk visszapattant a kés mögött felállított vaslapról és az egyik nézőt az arcán megsebesítette. A sebesült pert indított a lövész ellen, de a bíróság a vádlottat felmentette.

NAPOLEON HALOTTI MASZKJA

(I.) André Demaison, francia történettudós, a párisi Journalban leleplezést közöl, amely szerint I. Napoleon híres halotti maszkja közzséges hamisítvány. Demaison szerint a valódi halotti maszk Ruclle-Pardee Antoinette asszony birtokában van.

Az intervjú...

...Szerkesztő urat szerda délután
öt órára szívesen látom...

Amikor egy világhíresség nyilatkozatot ad — Amit a meginterjúvölt mond és amit az újságíró hozzász

Az intervjú az újságíró legkedveltebb és legnehezebb foglalkozása. Mindenki szívesen meginterjúvölt egy híres író, színészt, vagy tudóst, de amikor arra kerül a sor, hogy az illető „Nagyság” szájába adjon szellemes dolgokat, amiket az intervjú-alany kifelejtett nyilatkozatától ezzel az obligát szólással, hogy „hiszen Szerkesztő ur ugyis tudja, hogy mi a véleményem a dologról”, majd megírja helyettem, akkor bizony gondot okoz az újságírónak, hogy a közönség meg legyen az illető híresség eszperit-jével elégedve.

Mindenki hallott már *Piccaver Alfreddről*, a világhírű bécsi tenoristáról, aki azonkívül, hogy a világ legszebb hangjának boldog tulajdonosa, még nagy angol gyárakat is mondhat magáénak, amelyek atyai örökség útján kerültek hozzá. Bécsben különben arról híres, hogy mikor neve az operaház színlapján figurál, csak huszonöt százalékban biztos, hogy fellép. Legtöbbször közvetlenül az előadás előtt mond le, hogy a közönséget megbosszantsa. Ennek a különös szeszélyű világhírességnek a kétes geográfiai ismeretéről szeretném most tájékoztatni olvasóimat. Egyszer feketekávé voltam *Piccavernél*, aki kedélyes diskurzus közben megkérdezett, hogy tulajdonképpen melyik város dicsekedhetik velem, mint szülőföldem. Minden vonatkozásom *Kolozsvárra* vezet és így kénytelen voltam a nagy művész előtt *Gyulafehérvárt*, ezt a kedves erdélyi várost, ahol ifjuságomat pazaroltam el, gyáván letagadni és hogy jobban imponáljak a kiváló kamaraénekessel, *Kolozsvárt* jelöltem meg a kulturtörténelmi esemény színhelyét. Boldog gesztus és mosoly volt a válasza.

„*Klausenburg* — igen-igen — rebegte legnagyobb csodálatomra a legnagyobb földrajzi szakértelemmel, *Piccaver*, ismerem, az *Miskolc* mellett van, ahol egyszer egy nagyon szép színházi teremben énekeltem”.

Ajkamon megfagyott a jovialis mosoly és kétségbeesetten igyekeztem a vendéglátó gazdát, ha udvariatlanul is, állítása helytelenségéről meggyőzni.

De már hiába. *Piccaver* kedvesen

és meggyőzően számolt be a társaság többi tagjainak kitűnő memóriájáról és amikor távozni készültem, megkért arra, hogy ha *Kolozsvárra* utazom, kukkantsak be *Sebestyén Géza* akkori budapesti színgazdátához és adjam át neki üdvözlését.

Nem érdektelen az az epizód sem, amikor egy külföldön élő nagy magyar énekesnő, akivel intervjút csináltam, egész idő alatt arról tájékoztatott, hogy négyhónapos kisfia milyen dallamosan visít és biztosan belőle is nagy énekes lesz.

Nem vezettem naplót intervjúimról, tehát nem is tudom pontosan, hogy hányszor voltam szerény gondolataimból kénytelen világhírességeket kisegíteni, de kénytelen vagyok feljegyezni, hogy az egyetlen ember, akinek nyilatkozatához egy magánhangzót sem tettem hozzá, egyrészt mert nem kellett, másrészt mert nagyon zokon is vette volna, az *Molnár Ferenc*, a világhírű magyar író, akivel lefolytatott beszélgetéseim talán éppen azért életem legértékesebb élményei.

Egy másik cikk anyagát képezte az, hogy milyen ötletes trükkök során jut sokszor az újságíró a sóvárgott intervjú birtokába, illetőleg a világhíresség közvetlen közelébe.

Kérdés most már, hogy az újságíró, aki többéves újságírói tevékenysége során többször hírességet interjúvölt meg, hogy fog viselkedni, ha véletlenül egyszer eléri egy interjúolandó magas erkölcsi pozícióját.

Renczel Béla

LELTÁR UTÁN

mélyen leszállított árakon

elárusítást rendezünk.

SZÖVET ÉS POSZTÓMARADÉKOK

FÉLÁRBAN

POSTAVĂRIA POPULARĂ

BRASSÓ, VIRAGSOR 17 SZ (HIRSCHER UTCA SAROK)

Igen tisztelt vevőinknek ez uton
kivánunk boldog újévet

DEPNER & ROTH

Textil és Divatkereskedés — Brassó, Kapu-utca

A B. Z. és a Közp. Hiteliroda tagja

Szabó Dezső:
Karácsony Kolozsvárt

c. legújabb regényének ára 120 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

ELISMERTEN

a legjobb román
szótár a Dr. Dávid
György-féle nagy
kézi szótár.

Részenként több mint 24
ezer címszó tartalmaz. Ró-
mán-Magyar rész 80.—
II. Magyar-Rómán rész 80.—
a két rész együtt kötve
egész vászon kötésben 180.—
lej.; díszes félbőr kötésben
240.— lej. — Kapható min-
den könyvtár-kereskedésben. —
Kiadta a

BRASSÓI LAPOK
KÖNYVOSZTÁLYA

Biri néni szakácskönyve
egyetlen háztartásban sem nél-
külözhető. Ára kötve 130 lej.
Megrendelhetők a Brassói La-
pok könyvosztályától.